

OUR LIFE

НАШЕ
ЖИТТЯ

IN THIS ISSUE:

Yar Slavutych: Ukrainian Woman Writer
С. Онуфрик: Культурно-освітні імпрези США
М. Бачинська-Донцов: Особисте в ліриці Лесі Українки
С. Парфанович: Не біймося Америки!
Л. Вітошинська: Дальміна з світу казки

Жовтень Ч. 9 October

1953

CF

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK X. ЖОВТЕНЬ, 1953 Ч. 9

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць

Редагує редакційна колегія

Листування й передплату висилати на адресу
909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.

НЕЗНАЧНА ПІДВИШКА ПЕРЕДПЛАТИ У 1953 Р.

Передплата у Злучених Державах Америки
для членок Союзу Українок Америки
залишається в 1953 р. 2.50 дол.

Річна передплата для нечленок 3 дол.

Передплата в Канаді 3 дол.

Річна передплата в Англії

й Австралії 1 ф. ст.

Річна передплата у Франції 900 фр.

Гроші слати на чекове conto:

Mr. M. Kolankiowskyj,

186 Bd. St. Germain, Paris 6. c.c. 876771

OUR LIFE

VOL. X. OCTOBER No. 9

Edited by Editorial Board

Monthly publication except August, of the Ukrainian
National Women's League of America, Inc.

909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.

Phone MA 7-7945

Subscription in the United States for members
\$2.50 per year; non-members \$3.00 per year, half
year \$1.75. Subscription in Canada \$3.00 per year,
half year \$1.75. Subscription in England and
Australia 1 pound sterling, per year. Subscription
in France 800 francs, per year.

Entered as second class matter July 8, 1944,
at the Post Office at Philadelphia, Penna.,
under the Act of March 3, 1879.

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

КАНАДА:

Mrs. Lewka Romanyk
263 Russell Hill Rd.
Toronto, Ont.
Canada

АНГЛІЯ:

Mrs. I. Witoshynsky
30, Keighley Rd.
Bradford, Yors.
England

ФРАНЦІЯ:

Mme. Nina Kovalenko
186 Bd. St. Germain
Paris 6
France

АВСТРАЛІЯ:

Mrs. I. Pelensky
136 Forest Rd.
Arncliffe, N.S.W.
Australia

З М І С Т

С. Онуфрик: Культурно-освітні імпрези США 1	Українська вишивка: Вишивана скатерть..15
Л. Українка: Ні, я покорити її не здолаю.. 2	Н. Костецька: Овочі17
М. Бачинська-Донцов: Особисте в ліриці	Н. Забіла: Марина і руда кішка18
Лесі Українки 3	Л. Копиленко: Запальничка19
Е. Гойдиш: Перша осіння зустріч 5	Г. Піндичук: Мінус19
С. Парфанович: Не біймося Америки! 6	Yar Slavutych: Ukrainian Woman Writer
Е. Ситник: Наша сеніорка на конгресі.... 7	Under Soviets21
Л. Вітошинська: Дальміна з світу казки .. 9	С. Manning: Lesya Ukrainka22
Нові книжки: Бузковий цвіт10	Л. Б.: Три конгреси23
По всьому світі: У підготові до їзду МЖР 11	О. Шпаківська: Пригадаймо, як воно було 24
Посмертна згадка. У суботу по полудні ..12	А. Федуняк: Нова ділянка25
Зірка: Дитяча кімната13	Вісті з Централі26
д-р Р. Сочинський: Штучне відживлення	При громадській роботі27
немовляти14	О. Мак: Земля плаче29

Обгортку „Нашого Життя“ виконав мистець Святослав Гординський

Культурно-освітні імпрези С У А

Культ.-освітня праця С У А, впродовж довгих літ, набула вже певних форм, що знайшли признання серед нашого громадянства. Є цілий ряд Відділів, які зуміли доказати свою живучість культурно-освітніми імпрезами через довгі роки. Це дуже важлива ділянка і важко знайти належних слів подяки тим членкам — сіячам освіти.

Та кожна праця у розвитку життя змагає йти з потребою дня, нових вимог і завдань. Попробую підсумувати ці справи, які й не нові та все актуальні і можливо прийдеться над ними дещо призадуматись.

Основою є на майже 30-літньому досвіді культ.-освітньої праці С У А, бажаємо йому далі продовжувати й поширювати, щоб за час до 11. Конвенції були нові досягнення в тій ділянці.

Часто доводиться чути різні закиди в сторону культ.-освітніх імпрез: забагато концертів, академій, свят і т. д. Ці закиди знайшли свій відгомін аж у... гумористичних фейлетонах.

Не маємо точних даних про кількість культ.-освітніх імпрез Відділів С У А та важливо підкреслити факт, що не в кількості, а в якості справа, бо тільки якість промовляє про розвій культ.-освітньої праці. Нам треба змагати за належний рівень, продуманий зміст, мистецьке оформлення. Ось — це основи, які мусять лягти в побудову наших культ.-освітніх імпрез.

Здається чую питання: а де ж узяти людей до праці?

Чи справді немає в нас людей, котрі мають досвід і так би мовити, фаховість у тій ділянці?

Є. Одні йдуть за кличем свого

серця любови всього, що рідне і працюють над поглибленням знання літератури, мистецтва й музики й піддержкою духа української іміграції, розбуджують почуття національної гідності й гордості. Вони задивлені у велику ціль своєї праці, поборюють усі труднощі, які дає кожна громадська праця, а культ.-освітня особливо.

Другі, другі — переживши різні трагедії, в які такий багатий кожен буревій війни, збайдужніли чи радше сказати — душевно придавлені, зашились осторонь нашого громадського життя.

А треті? Краще не питаєте...

І саме до тих других звертаємось: на рідній землі наші сестри таки справді душу й тіло віддають за честь і волю Батьківщини. За найменший вияв національного почуття — тюрми, заслання, смерті. Невже ж ми Батьківщині нічим не довжні? Для української справи можемо й повинні й тут працювати і тут здобувати для неї ґрунт, між іншим плеканням нашої культури і вихованням нею нашої молоді. Чи справді ми не спроможні стати вище своїх душевних переживань і включитись у ряди культурно-освітніх працівниць, а перелогів ще багато... І як би ми не оправдували себе, наш національний обов'язок хвилюватиме-давтиме нашу совість, а майбутність винесе нам свій осуд.

Свідомі наших завдань, культурно-освітні імпрези повинні об'єднувати Відділи С У А. Напевно більш творчих думок, піднесення мистецького рівня знайдемо, коли до організування імпрез, як вже деякі практикують, запросимо всі Відділи

С У А даного міста і другі жіночі організації. Цей великий моральний капітал слід би використати в цілій ширині.

Коли взяти до уваги нашу життєву дійсність, то ми часто любимо свіжість, новість. Ось тут знов вириває думка виміни культ.-освітніх імпрез із Відділами С У А других міст.

Яка жива, дружня гутірка велася між делегатками на нашій конвенції! Але це тільки „вибрані“ та раз на два-три роки. Нам треба частіше зближуватись із членками других Відділів С У А у своєму місті чи з других міст. Напевне почуємо багато вартисних думок, обміняємось досвідом, поширимо життя Відділів, які часто живуть одним.

Щоб культ.-освітня праця була ведена як слід, то річ ясна мусить бути і відповідна людина, яка цю ділянку праці організувала б, віддала їй свою увагу і несла відповідальність. Цією людиною являється культ.-освітня референтка Відділу. Та, на жаль, більшість Відділів культ.-освітньої референтки не має, а в парі з тим і культ.-освітня праця недомагає.

Нашим бажанням було б, щоб цю справу Відділи взяли до уваги.

Ніколи й ніяка праця не є досконалою. У практиці є різні випробувані форми і все ще можна вдосконалювати їх при помочі обміну думок. Ось ті цінні думки наших референток культ.-освітньої праці ми раді почути на сторінках „Нашого Життя“ Культ.-освітні імпрези це тільки одна ділянка культ.-освітньої праці. По основній дискусії над нею перейдемо до другої.

Софія Онуфрик

Ні, я покорити її не здолаю,
Ту пісню безумну, що з туги постала,
Ні маски не вмію накласти на неї,
Ні в ясну одежу убрати не можу, —
Бе чорними крильми, мов хижая птиця,
І раниць, як тільки я хочу приборкати
Її силоміць. Гей, шалена пісню!
І в кого вдалась ти така непокірна?
Дивись, я сміюсь, коли серце ридає,
І погляд і голос мені покорились,
Я тиха, спокійна. А ти? — наче вітер!
Нема тобі впину. Тобі все одно,
Що, стрівши вогонь, доведеш до пожару,
Що хвилі спіткавши, розгониш до бурі
Що темнії хмари в хаос помішаєш,
Що вбогу хатинку, останній притулок,
Важкою лавиною скинеш в безодню, —
Тобі все одно! Той нехай собі плаче,
Хто іскру лишив на шляху необачний,
Хто човен непевній воді доручив,
Хто вийшов в дорогу темньої ночі,
Хто вбогу хатину, останній притулок,
Поставив високо над краєм безодні, —
Вдалась ти крилатою — мусиш летіть!

Леся Українка

На актуальні теми

Проминув час літніх спек та дозвілля. Повернулись діти з осель і таборів і стали ходити до школи. Починаємо думати й ми про нові завдання у наших жіночих гуртах.

Нововибрана Гол. Управа намітила вже плян праці. Ми прочитаємо його в окремому обіжнику та зможемо обговорити його на найближчих сходинах. Щоб зясувати собі як та коли зможемо його перевести.

Головним кличем цьогорічного пляну праці — це придбання членства. Втягнути в ряди зорганізованого жіноцтва більше членок — ось завдання, що повинно напружити наші сили. Як багато жінок стоїть осторонь громадської праці — одні з упередження, а другі з недбайливості чи незнання! Подумаймо, скільки є таких у рядах наших свояків чи знайомих!

Десята Конвенція США поставила собі за завдання побільшити членство на 25% впродовж найближчого звітного часу. Не трудне воно, бо тільки йде про четвертину членства. Та всеж і нелегке, бо хочемо дістати живих, активних жінок,

що всією душею включились би в нашу працю.

Та, щоб дістати ясний образ наших спромог, треба й пізнати своє членство. Давніше одна одну знала добре, коли Відділів було менше та й самі Відділи були менші. А тепер, коли вже доросли дочки давніх імігранток, коли прибуло стільки членок із нової іміграції — вже немає перегляду. А його потрібно. Бо на те гуртуємось, на те творимо організацію, щоб служити громаді своїми здібностями, своїм талантом.

Наприклад є між нами членки, що вміють писати писанки. Про декого знаємо, а дехто скромно мовчить про це своє вміння. А в передсвяточному часі так дуже потрібно зручних писанчарок, що показали б писання писанок по школах чи телевізіях.

Та не тільки писання писанок цікавить усіх. Членка з музикальними здібностями, з добрим голосом, з умінням мистецького читання може стати корисною в кожному гурті. А де такої немає, там може її запросити й поблизький Відділ.

Є ще один гурт жінок, що може принести нашій громаді велику користь. Це є тут роджені українки, що вже ввійшли в американське життя. Вони придбали звичайно якесь спеціальне звання, вони відбувають часто далекі подорожі, вони мають вправу у громадсько-товариських формах американського світу.

Багато наших членок належить також до американських організацій. Це є важний зв'язок, що його треба вловити й використати. Бо тим шляхом можемо також інформувати про себе і внести дещо нового у нашу працю.

У тій цілі Гол. Управа розсилає анкету. Її дістануть Відділи для всіх своїх членок. Треба, щоб кожна членка виповнила її й подала дані про своїх дочок чи невісток. Таким чином дістанемо перегляд здібностей усього нашого членства.

Тому не слід відкладати виконання анкети на пізніше. До двох місяців від розсилки повинна Гол. Управа мати вислід її.

Особисте в ліриці Лесі Українки

(Уривок із реферату, прочитаного в Літ.-Мистецькому Клубі)

У цій спробі характеристики береться під розгляд тільки частину творчості Лесі Українки, тільки те особисте, що проглядає з її лірики. Правда, Іван Франко 1898 р. в Літ.-Науковому Віснику писав: „Читаючи м'які та рознервовані писання сучасних молодих українців-мужчин та порівнюючи їх із тими бадьорими, сильними та сміливими, при тім такими простими словами Лесі Українки, мимоволі думаєш, що ця хвора слабосила дівчина трохи чи не одинокий мужчина на всю новочасну соборну Україну“ Іван Франко був найбільшим письменником Галичини, тому треба вміти оцінити його похвалу, що від часів „Шевченківського „Поховайте та вставайте, кайдани порвіте“ Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст цієї слабосильної, хворої дівчини“ І Франко мав безперечно рацію.

А все ж таки тут буде мова про особисте і також жіноче в творчості Лесі Українки. Про жіноче, з якого послідовно виляється спершу просто людське, загальне, а як завершення — національне.

„Ірраціональне, чисто жіноче „без надії таки буду сподіватись“ романтично чуттєве, життєве наставлення, це те, що нас притягає до Лесі Українки“ — говорить Дмитро Донцов, що один із перших, ще 1922 р., написав ширшу, загальну оцінку поетки „нашого рiсорджiменту“, себто нашого відродження, як він її слушно називає.

Душевні муки Лесі Українки, яка інтуїтивно передбачує грядуче національне лихо — це немов материнська журба про долю дитини в особистім житті. Материнське чуття притаманне кожній нормальній жінці, зосібна посідають його жінки з підвищеною громадянською відповідальністю, без огляду на те, чи вони фізично

стали матерями. В жіночому русі говориться тоді про духове материнство. Відповідальність за життя і долю покоління, а в дальшому і нації, входить у духове материнство і Леся Українка якраз виказує в своїй творчості багато журби про моральне, духове обличчя

Останнє фото Лесі Українки, зняте 6. травня 1913 у Києві

народу: „Хай ми хоч раз заговорим громом“, бо живемо „немов отара безпричальна“ і не бачимо, що „хто на розпутті прожив без пуття, не піде ані в рай, ані в пекло“! Так навчає чутлива жінка, тверда й горда мати своїх нерозумних нащадків.

Не можна тут не згадати жіночої постаті, витвореної розумом та поетичною інтуїцією Лесі Українки: пророчиці Касандри. Віктор Петров називає її провістницею, що „віщує те, що станеться, з тим, що є, вона сприймає те, що буде“, а „її пророцтва не з духа, не із сліпого екстазу, не з духової екстатичної спянілості Пітії, а з чіткої довершенности реального бачення. У неї свій людський зір“ Це жіноче передчуття.

Можна припускати, що в Касандрі, яка проголошує таку правду, що „жах наводить“, поетка змалювала саму себе. Трагічну жінку, передвістницю, що віщує майбутнє, відчуває його, але безсила протиділати і тому терпить страшні муки.

Микола Зеров пише в своїй монографії: „Кожну свою думу поетка могла вивісти в якомусь творі тільки величезним напруженням волі, перемігши підвищену температуру та фізичні болі, — і ми матимемо змогу зважити те героїчне все те, що ним починається найкраща з невірних пісень. Виношена й витворена в тих обставинах лірика, природня, як крик болю і туги, є щось більше, як звичайна лірична поезія, є те, що хорошим словом називалось колись „людський документ“ Лірика Лесі Українки відбиває „найінтимніші поривання жіночого чуття, найзахованіші сторони жіночої психіки взагалі“

Прокидалась край неба зірниця
Мов над озером тихим, глибоким
Лебідь сплескував білим крилом.
І за кожним тим сплеском яскравим,
Серце кидалось, розпачем билось,
Замирало в тяжкій боротьбі.

Яскрава, клясично проста картина, строфічна легкість висловленої думки, дисциплінованість риму й ритму та звершення посліднього акорду, що бренть далі в душі читача.

Мало пишеться у віршах Лесі Українки про кохання, але бренть воно несміло і ніжно зітхає:

Вітер сумно зітхав у саду.
Ти співав, я мовчазна сиділа,
Пісня в серці у мене брентіла,
Вітер сумно зітхав у саду.

Гордість і стримана соромязливість поетки замикають її уста, але як зворушливо звучать строфи до померлого:

Мій бідний друже!
Я принесла Тобі всі квіти, що дала
Скупа весна Твого скупого краю,

Я всі збрала і в труну вложила,
Всю ту убогу весну поховала.
Серпанок мрій моїх тебе окрасить.
Ти житимеш красою серед квітів
Я житиму сльозою серед співів.

Сльози і пісні переливались
різноманітними каскадами в
поезіях Лесі Українки. Сльози
— жіноча досада, пісні — жіноча
розрада. Сльози гіркі та
терпкі

над давнім лихом України
жалкуєм, — тужим в кожний час
з плачем ждемо тої хвилини,
коли кайдани спадуть з нас.
Ті сльози розтрудоють рани
Загоїться їм не дадуть.
Заржавіють від сліз кайдани
С а м и ж ніколи не спадуть!

Чисто жіноче, ірраціональне
звучить там, де поетка буде на
морозі сіяти квітки, поливати
їх гіркими сльозами, бо від
тих гарячих сліз може розтане
мороз, зійдуть квітки і настане
ще й для неї весела весна. Бо
вона „хоче крізь сльози сміятись,
серед лиха співати пісні“
Буде важкий камінь точити на
гору і пісню веселу співати,
але —

Але сором сліз, що ллються від
безсилля,
А сліз таких вже вилито чимало, —
Країна ціла може в них втопитись
Доволі вже їм литись,
Що сльози там, де навіть крові мало!
виринається крик зболілої душі.

1900 р. гостює Леся Українка
в Кімполонгу у другої великої
українки, письменниці Ольги
Кобилянської. Мусіла це бути
стріча запальних розмов двох
небуденних індивідуальностей,
бо там постала одна з найгарніших
поєм:

Хто мене поставив сторожею серед
руїн і смутку?
Хто наложив на мене обов'язок
Будити мертвих, тішити живих?
Хто гордощі вложив мені у серце?
Хто дав мені одваги меч двосічний?
Хто кликав брата святую орфілямму
Пісень і мрій і непокірних дум?
Хто наказав мені: Не кидай зброї!
Не відступай, не падай, не томись!
Чому втекти не можу з поля честі?
Або на власний меч грудьми упасти?
Чому на спогад непокірних слів,
Рука стискає невидиму зброю
А в серці крики бойові лунають?

По творчих змаганнях, по
взлетах на творчі висоти при-
ходять упадки, людська сла-
бкість.

Я знаю, так, се хворії примари, —
Не час мені вмирати, не пора.
Та налягли на серце чорні хмари
Лихого пречуття, душа моя вмира!

У хвилині розпачі, коли шал
душі мов полум'я пожежі, на-
віть сльози висушує,
сидіти перед скупим багаттям
недуха тілом і душею хвора.

Але ж у такі тривожні хви-
лини
Горить моє серце, його запалила
Гарячая іскра палкого жалю.
Чому ж я не плачу — сльози не ринуть,
Бо сушить їх туга вогнем запальним.

І ця туга підриває її, і знову
ставить на сторожі:

Чи довго ще, о Господи, чи довго
Ми будемо блукати і шукати
Рідного Краю на своїй землі?

На чужині, куди її доля часто
заганяла, зітхає поетка:

Єдиний мій, коханий, рідний краю
Країно рідная, ох ти далека мріє
До тебе все летять мої думки.

Як Іфігенія в Тавриді, що там
була на недобровільному ски-
танні, вона скаржить, що

А я сама на цій чужині,
Неначе тінь забутої людини,
Що по Гадесових полях блукає
Сумна, бліда, безсила, марна тінь...

І в розшуках за свободою і
владарною волею для свого на-
роду приходить поетка до роз-
пучливої думки, що треба по-
жити на чужині, щоб оцінити
втрачений край, втрачений рай.
І з-під її пера падають ці віщі
слова:

Розбий, розсій нас по цілому світі,
Тоді, либонь, журба по ріднім краю
Навчить нас де і як його шукати.
Тоді покаже батько своєму сину
На срібне мариво у даліні
І скаже: „Он земля твого народу!
Борись і добувайся Батьківщини,
Бо прийдеться загинуть на вигнанні,
Чужою чужиницею в неславі.“

Обурення опановує поетку:
О горе нам усім; зосталася одна надія,
Аби упала ця тюремная стіна.

Але вона добре знає, що тре-
ба боротися, щоб подолати во-
ротів і вся її відзивча увага

звертається до революційної
молоді:

То ж сіль землі, то ж сила молода
Ішла на смерть, на згубу неминучу.
Лягала молодь у труну жива,
З одважним усміхом, немов байдужа.
Оттак індійська молода вдова
Іде вмирати на кострищі мужа.
З вином в руці, весела та хмільна
Іде в огні обнять дружину любу —
Хто знає чи любов, чи просто чар вина
Веде її на огнище до шлюбу.
О, то було огнистее вино,
Те, що спяняло молодь героїчну.
Правдиве „п'яне-чоло“ з буйних мрій,
Святої віри, молодого палу —
Та хто не кинувся від нього в бій
З широким розмахом збунтованого
валу
Підкошені в розквіті сил герої
Коли б то так судилося і нам
Спалити молодість і полягти при зброї.

Марія Бачинська-Донцов

НАПЕРЕДОДНІ ВИСТАВКИ

Дуже часто в нас влаштовують
виставки народнього мис-
тецтва. Та з тих світлин, що
вряди-годи поміщуються в пре-
сі, не можна сказати, щоб по-
каз був вдатний. На більшому
або меншому просторі розмі-
щено всуміш якнайбільше ек-
спонатів і ніодного з них добре
не видно.

Воно й справді нелегко уло-
жити добре виставку ужитко-
вих предметів. Коли простору є
доволі, тоді можна створити і-
люзію влаштованої кімнати.
Або подати вишивки й килими
у певному відступі від себе. Та
коли простір обмежений, тоді
дуже важко його заповнити
так, щоб експонати творили
певну цілість.

Оттаке завдання тепер перед
Комітетом Міжнародної Жіно-
чої Виставки в Нью Йорку. Укра-
їнський стенд втиснений поміж
різні інші, що теж мають бага-
то що показати.

Мистецьке керівництво виста-
ви свідоме цієї відповідально-
сти. Виставка — це велика про-
ба сил. Ідеться про те, щоб ви-
явити себе поміж виставцями.
А також повчити тих, що їм
колись прийдеться виставляти,
як насправді треба подавати
свої речі.

Л. Б.

Перша осіння зустріч

Ми зійшлися на порозі нового року праці. Ще тут і там чуємо спомини про радісні вакаційні дні, тут і там нарікання на трудний шкільний початок. Щоб облегшити нашим дітям перші дні у шкільному році, почнемо приготування до першої осінньої зустрічі.

Звідкіля взяти тему для осіннього дитячого балю?

Із щоденного життя, з природи, з історії України, з царства фантазії. Всюди можна зачерпнути багато цікавого. Та пам'ятати треба, що кожна зустріч мусить мати якусь програму. Кожна дитина мусить бути зайнята від вступу на залю аж до свого відходу.

Дитина вже матиме лучність із темою через свій костюм. Коли вона буде грибом, калиною, айстрою — вже сама вийде в настрій зустрічі, сама вже гратиме якусь роллю. А тут ще на сцені йтиме осіння дія, що перенесе її у світ казки.

І так на авансцені розказуватиме казку старенька бабуся, яка сидить у вигідному фотелі, а біля неї кілька заслужаних дітей. Але казку можуть розказувати також дерева, птиці, напр. стара верба, або стара сова. Зі словами казки відкривається завіса й перед очима дітей з'являються золоті наші ліси, або рясний квітник в українському селі. І розгортається дія. Осінні квіти-діти затанцюють танок, на сопілці заграє пастушок, із своєї криївки вийде русалка. На поляні стануть дівчата збирати гриби, здалеку заграють мисливські роги — то три лицарі збираються в гостину до князівни Осени... А як сонце зайде і тиха ніч покриє землю, тоді на небо вийдуть зорі, заграє музика і вийде Осінь у повній своїй красі і запросить усіх на великий бал...

А тоді виходять на сцену всі, всі учасники балю. Спершу ві-

Осінні віршики й оповідання знайдете в книжечці „Листочки й платочки“. — Ціна 40 центів.

нок квітів (як гарно, коли збереться китичка маків чи волошок), танцює свій танок, потім кружляють метелики перед княжною, далі тупцюють грибики, стрибають пташки й звірятка. А кожную точку заповідає княжий трубач, а поруч князівни засіли її лицарі-гості — місяці Вересень, Жовтень, Листопад...

Як практично перевести цю осінню зустріч? Успіх її залежить у великій мірі від декорацій, освітлення, костюмів і музики. Декорація сцени покаже дитині картину рідної природи, освітлення і музика створить настрій, строї перетворять дітей у квіти, русалки, історичні постаті. Це все мусить бути виконане дбайливо й вірно, щоб дати дитині досконалу ілюзію, якої їй уява потребує.

У наших умовах це можна досягнути. При наших дитячих виступах у Нью-Йорку матері докладали всіх старань, щоб допомогти в цьому: вишукували матеріяли, шили строї згідно з вказівками, приводили дітей на проби. Знайшлися ентузіясти, що намалювали декорації, музики жертвували безкорисно своє вміння, щоб розважити дітей. Всі зрозуміли і від-

чули, що дітям треба дати цей подарунок... **Е. Гойдиш**

На порозі нового шкільного року кожна українська громада призадумується над тим, як розважити свою дитвору. Вже торік були цінні спроби дитячих вистав у кількох осередках. Вечір українських казок у Рочестері (47 Відділ США), вистава „Князівна Жаба“ у Бофало (дит. драматичний гурток під керуванням Ірини Пошивайло), пески „На поляні“ в Лос-Анджелес (Жін. Секція ім. Лесі Українки) доказують, що всюди діють уже виховні сили в цьому напрямку. Подаємо тут голос відомої виховниці Е. Гойдиш про осінню зустріч, переведену в Нью-Йорку. Потрібні вказівки щодо виконання костюмів, можемо вислати на бажання.

Пригадуємо також, що в збірниках М. Юркевич „Літо“, „Осінь“ і „Зима“ знаходяться короткі інсценівки, які легко може виставити кожна дитяча група. Окрім того є цікаві короткі пески „Коник-стрибунець“, „Князівна Жаба“, „Соняшник“, „Князь Марципан“ — які годяться для вистав уже більших дітей. **Редакція**

Із вистави „Князівна Жаба“ дитячого драматичного гуртка під керівництвом Ірини Пошивайло в Бофало. Князевич Іван (Славко Клименко) навідується по пораду до Баби-Яги. Балетні виступи дитячого гуртка опрацювала Ірина Лаврівська. Про декорації й костюми з княжої доби подбала Ольга Дядинок і Тетяна Душенко

Не біймося Америки!

(З циклю: Ми й Америка)

Пригадуєте собі передвідздовий час в таборах? Пригадуєте собі який страх і яке хвилювання й почування непевності ви мали на думку про „новий світ“ та життя, що вам доведеться почати там?

Хто як хто, а „старі“ люди найгірше боялися Америки. Говорю не про зовсім старих, тих 70—80 літніх (в нас таких було дуже мало), а про старших так п'ятдесятка чи поверх неї. І дійсно багато кому прийшлося гірко бідувати. Ще щастя, коли в нього були діти, молоді, що прийшла на виручку батькам. Але коли хто сам, або з хворою сім'єю...

Професор має поза п'ятдесятку — це правда. І доволі — не знаю точно його літ. Дружина його під п'ятдесятку. І мають трое дітей: хлопця в університетському віці, доньку по гімназійній maturi і сінка, що мав 15 літ, коли вони приїхали до Америки. Професор був типовим професором: задуманий, поважний, непрактичний і „без рук“ — дурного гудзика не вмів собі пришити, як то кажуть. Так от, сидячи в таборі та поринаючи в журбу про майбутнє, написав професор листа до одного з своїх учнів, вже від давна американського громадянина, з проханням допомогти йому виїхати. Від нього, свого учня він дістав відповідь, мовляв: — Ви старі, діти в вас малі, немає кому працювати, сидіть де сидите і нічого вам не пораду і не думайте, що в Америці сам хліб на тарілку паде іт. п. і т. п.

— Сидіти де сидимо? — журилася сім'я професорова. Але ж табори ліквідують і навіть цей, мізерний, ласкавий хліб кінчиться. Вже не кажучи що табір під самою більшовицькою границею і ночами не раз когось забракло і слід за ним пропав.

Написав професор до ще одної своєї учениці — прізвище мушу назвати, бо така грома-

дянка заслуговує на признання. Це д-р Войнаровська з Шикаго і вона, що щойно приїхала на нові землі, не питалася чи і хто буде працювати і подбала за спонзора, папери і сім'я професора Ю. приїхала до Америки.

Ясно, що перші дні були страшні. Десь у підвалі у якоїсь сторожихи зажили, пані пом'яла прибирати дім, а чоловік пішов за працею. Дістав її як помивач посуду в шпиталі і взяв, був рад що щось є. За два місяці і пані дістала працю в фабриці жарівок, якісь там шрубки закручувати. Сім'я перебралася на інше житло, певно не люксусне та все ж, можливе. Старший син дістав стипендію на університеті в Вашингтоні і поїхав туди. Доня стала працювати як помічниця медсестри в шпиталі і за пару місяців дістала стипендію для студій медсестерських, що тривають три літа. Вона зажила в будинку школи. Час йде швидко. Підчас конвенції в Дітроїті мати й донька відвідали мене в моїй кімнаті в лікарні й ми мило поговорили. Донька вже покінчила й стає працювати в тому ж шпиталі, що студіювала

Наймолодший хлопець зачав „карієру“, як склеповий хлопчина. Підмітав склеп, складав коробки тощо. Припав до впадоби шефові і він відрядив його вже на кращу працю: відбирати харчі та писати на них ціни. Поза працею дав йому можливість заробити, даючи достави гостям до дому. Одного дня хлопець прийшов до шефа дуже несмілий і майже з сльозами в очах. Хотів подякувати, бо хоче вчитися — гайскул, — не хочуть же батьки, щоб залишався без освіти. Тай вже якось сім'я влаштувалася. Шеф похвалив цю думку та й самого хлопця і запропонував йому, щоб приходив до skleпу по науці на годинку-дві, коли зможе, та й в суботу, коли є біль-

ший рух. Всеж заробить дещо.

Не розказуватиму багато. Та доведу історію до нинішніх днів. Батько вже не помиває посуду в шпиталі, бо син покінчив університет і став працювати в лабораторії і допоміг батькові стати там службовцем в одному з бюр. Мати вже не працює, купили дімок і вона господарить потрохи. Про доньку знаєте. Одинок журба, що їсть дуже мало і надто вже дбає щоб була худа, як її товаришки. А наймолодший ходить до школи і в цьому році й її покінчить.

Така історія однієї сім'ї. Ні, їм теж з неба не впав хліб. Вони його заробили твердою працею, своєю чесністю, солідністю та добрим відношенням до свого оточення.

Ви скажете: не штука їм, вони мали дітей, що вже могли працювати. Добре тому, хто має дітей, а сам вже поза ними якось і біля них виховується. Ну, то тепер я вам розкажу про пана К., що має шістьдесятку і не має дітей тільки дружину по п'ятдесятці. Не говоритиму, що робили дома, бо це неважне. Вистане: з ласки польського уряду цей визначний інтелектуал — животів в якомусь закутку, в одному з воевідських бюр, припав пилком. Шкода, що говорив багатьма мовами і був дуже здібним службовцем.

На еміграцію йому не дуже іхалось. До кого звертався — кожен казав: ви ж старі, вашим фахом не багато вдієте, а ще з вашим здоров'ям! Сидіть, де сидите. Справа ще й тому, що колись — не так давно — ця людина попала до фольксштурму (не обвинувачуйте нас за нашу політику і життя, що ми мусіли вести в різних займанщинах) і півтора року пробув у неволі в Сибірі. Як інваліда й австрійського підданого його звільнили. В ситцевих штанах є Євангелієм під пахою повернувся „до дому“ — до одного

з містечок Німеччини, де находилась теж його дружина. Там із формальних, як і їхніх особистих причин виїмгрувати було тяжко.

К. мав здібності до мов, про те ми вже знаємо. Але тепер сидячи в цьому містечку він робив те, чого більшість не робила, сидячи по таборах: вчився англійського. Тоді коли, сміло можна сказати, 90% наших людей приїхало на еміграцію зовсім не знаючи мови, К. приїхав, вкінці з єдиним „пакунком“: добрим знанням англійської мови. Він і не потребував слухати ради оцих нових емігрантів, що писали з Америки:

— Питаєте, що треба з собою брати, їдучи тут? Якнайменше, бо все тут не дороге, легко дістати. Але є три речі, які конче вам взяти: перша — англійське, друга — англійське і третя — англійське.

Дружина пана К. дістала працю в фабриці іграшок. Нецікаву, це правда та й не якнебудь блискуче платну — 0.60 дол. на годину — але працює там і досі. Сам же К. дістав бюрову працю теж за невеликі гроші — 140 дол. в місяць — але ж все таки не мусів „клінувати“ чи мити посуду. Ви подумайте: ну щож, така вже надзвичайна кар'єра цієї сімі, що аж варт про неї писати? Стривайте, це ще не кінець.

Пан К. мав одну хибу, що робила його в товаристві нудним: любив повторяти завжди те, що вже не раз розказував. В цьому випадку про свій побут в Сибірі. Це був, так би мовити, його „коник“ і не думайте, що хто зна, що там пройшов. Воєнні полонені все ж були під охороною якогось права. Це не були каторжани в ДАЛЛАГАХ. Певно, що й вони ходили рубати ліс і діставали славетну юшку з гнилого оселедця з додатком 600 гр. хліба — про те К. завжди говорить, а він славний ідун — але ж вони не зазнавали цих страшних переслідувань, що на них були виставлені каторжани.

Отож, щоб не писати багато (Продовження на стор. 8)

На вищій світліні зправа наліво: пані Е. Ситник, секретарка Централі Комітету Українок Канади і наша сеніорка, пані Олена Кисілевська. Світлина знята місцевим англомовним щоденником „Фрі Прес“ на прийнятті в домі пані Ситник, яка влаштувала його на честь достойної Гості. Приявні провідниці жіночих організацій вітали дорогу Гостю з приїздом.

НАША СЕНІОРКА ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА СЕРЕД НАС НА КОНГРЕСІ

Завдяки старанням діячок з рядів Організації Українок Канади — прибула на IV-ий Конгрес Комітету Українців Канади наша заслужена діячка й сеніорка українського жіночого руху, пані Олена Кисілевська.

Приїздом нашої сеніорки зацікавилась місцева англомовна преса (Фрі Прес та Трібюн), де появились довші статті про її заслуги й діяльність. Це піднесло на душі нас усіх, бо ми горді були з нього й раділи, що українське жіноцтво видало таку жінку, що від ранньої молодости аж до пізньої старости з таким самовідреченням і так гаряче трудиться для добра свого народу, а зокрема для його жіноцтва.

Певно не одна з вас, українки, стримано й непомітно завдає собі запитання: а як почуватиметься наша сеніорка?

Ото ж з великою втіхою й

радістю подаємо до відома, що наша сеніорка помімо свого поважного віку держиться надзвичайно добре, виявляє незвичайну енергію й зацікавлення всіми громадськими справами. Ще пише й читає без окулярів, а навіть все, що їй потрібно сама для себе приготує. „Ніхто мені не випрасує так — як я сама!“ — така була її відповідь, коли хотіли її в тому виручити.

Її день для громадських справ починається в 5-й годині ранку, тоді вона приступає до поладнання своєї всесвітньої кореспонденції.

Віriamo й молитимемо Всевишнього, щоб продовжив віку, сили й здоровля нашій Дорогій Сеніорці й Провідниці та надіємося в наступному році гідно привітати її з 85-им роком її трудолюбивого та повного посвяти життя для свого народу, за що все українське жіноцтво зложить їй свій поклон.

Евгенія Ситник

Не біймося Америки!

(Закінчення зі стор. 7)

то: К. так довго повторював цілому оточенню про всі ці справи, аж його американські співробітники запросили репортерів для інтерв'ю. В часописах появилася світлина К. і репортаж про нього. Його перенесли на кращу працю і всі дивилися на нього з пошаною. Вкінці одне видавництво вислало свого відпоручника і він заключив договір з К. на дуже добрих умовах, так би мовити купив у К. спогади його про ті події. Щодня в умовленій порі приходять до нього секретарка і він диктує їй. Швидко ці спогади появляться в журналі і пан К. не тільки добуде славу, але й гроші.

Ахнете, правда? У подумаете: таж в нас є багато людей, що сиділи в оцій каторзі роками й десятками їх і ніхто ними не поцікавиться. Таж вони могли б багато більше розказати про все те як людина, що була воєнним полоненим не цілого півтора року. Правда ваша. Коли ж я призадумуюсь над тим, бачу причини нашої ізольованости і незацікавленія нашими такими якраз актуальними справами: по-перше, ми не взяли з собою оцих трьох речей, що про них писав новий емігрант майбутньому і наші переживання плісчюють, невикористані в наших головах, або, по крайній мірі, появляються в нашій скромній, зрештою, пресі.

По-друге, ноторійна в нас ізольованість від інших, споконвічна наша хиба.

Коли я шукала праці і в одному з міст я познайомилася з старим емігрантом українцем, лікарем, його син, вже „чистокровний“ айриш питався мене чого власне я приїхала до „тіскавнтри“ і що робитиму. Коли я йому розказала, що старатисьму все ж таки добити цієї ж праці і становища, що я мала дома, він з обурення сказав:

— Ви ще далі думаете, як багато людей в Європі, що Аме-

рика це країна необмежених можливостей і що тут є терени для здобутків. Вибийте собі з голови цю нісенітницю! Це країна вже унормована, і ніяких нових фабрик, копалень золота й дурничок ви тут не найдете! І не обіщуйте собі ніяких осягів, це помилка, що привела вас непотрібно сюди!

І багато дечого прикрого сказав мені тоді оцей молодий чоловік, за що навіть його батько просив вибачення. Якби цього послухати, не залишалося би нічого іншого, тільки лягти серед дороги та померти. Але, шкода, що оцей чужий син українського батька зовсім не знає його мови. Йому, як і багатьом як він, я могла б на цьому місці відповісти:

Так, Америка ще й далі є країною необмежених можливостей. Не тільки Америка, але й цілий світ, але й ціле життя. Ніхто з нас, їдучи сюди, не надіявся, що одного дня завдяки якомусь щасливому випадкові чи щасливій думці, стане мільонером. І не по гроші ми тут приїхали, не по золото. Але прорубати собі стежку серед людської гущі може всюди людина, що має до цього дані, як К., витривалість і роботящість, як Ю. І, якщо йде про Америку, то ця, все ж таки молода, країна та ще й у теперішню пору дає мабуть більше таких можливостей, як яканебудь інша.

Все ж, для виразности моїх помічень треба навести й протиний до наведення випадок. Історія теж учителя, пана М.

Приїхавши до Америки, він зразу ж влаштувався як малохто: викладачем на університеті. Так багато людей заздрило йому й подивляло його. Подумати: професор університету! Щоправда, тут, у цій країні, ця позиція не така вже висока й визначна як в Європі, більшість людей уважає, що оці „бакалари“ люди непрактичні, що не вміють „робити грошей“, тож ідуть до оцього сутінного кутка та там собі щось довбають.

ІЗ ПОДОРОЖІ ДЕЛЕГАТОК

Наші делегатки на конгрес М.М.М. відбули спільно дальшу подорож, відвідуючи по дорозі наші осередки. І так дня 14. 6. українська громада в Лієж у Бельгії привітала їх на ширших сходинах. П. Марія Дима виголосила доповідь про життя українців у Канаді та насвітлила базу праці й співпраці українських установ у Канаді. П. Ірина Павликовська торкнулась у своїй промові політичних проблем, у площині яких жіночі організації провадять свою працю серед чужинців.

З кінцем червня ц. р. привітало обох делегаток українське громадянство Мюнхену. В залі „Вюртембергер-Гоф“ влаштувала ОУЖ скромну товариську імпрезу, на яку прибули численно представники різних кругів громадянства. Промовляло кілька осіб, а в осередку були промови обох делегаток, що в легкій невимушеній формі поділились своїми враженнями з конгресу та розказали про життя Канади.

Але ж для нас — це авторитет, найвища кар'єра, про яку мріємо.

Так, оце пан М. дійшов її зразу ж. Нещастя хотіло, що за півтори року праці він мав випадок: сковзнувся зі сходів та зломив ногу. Так нещасливо, що кістки просто розбилися на кусники — на сім частин, каже хворий. Два місяці лежання в лікарні, три вдома. В тому часі пан М. втратив посаду, на його місце прийняли іншого викладача. Нині він уже ходить підпираячись ціпком, хоч ще з трудом, та шукає праці.

Здоровя, сила, чи не найважливіші в житті взагалі, а в цій країні зосібна. Коли ви хворі, то ви „врек“, випадок і світ переходить понад вами без жалю й співчуття.

Та вірно, що й пан М. видужає вповні і ще найде для своїх здібностей відповідний варстат праці.

Софія Парфанович

Дальміна із світу казки*)

(Марія Цуканова)

Мені пригадуються часи німецької окупації в Західній Україні. Тоді-то вперше ми — галичани, мали нагоду познайомитися з українською інтелігенцією Центральних і Східних Земель. Місцем зустрічі був Літературно-Мистецький Клуб у Львові, в якому я працювала секретаркою. Одного разу підійшла до мого бюрка невибагливо одягнена струнка, невисокого росту, жінка. Її суворе, й як мені на перший погляд здавалося, літнє обличчя, закривав до половини чорний капелюх т. зв. по-львівськи “точок”, а очі ховалися за склами окулярів. Мені довелося завдати їй декілька запитань, щоби втягнути її в реєстр членів та дати змогу обідати й вечеряти в клубовій їдальні, що в часи карткової системи було великою полегшею для втікачів зі Сходу. Я попросила її сісти й “урядово” запитала:

— Ваше прізвище?

— Цуканова, Марія — відповіла жінка. Це прізвище, звичайно, нічого мені тоді ще не говорило.

— Чим можете засвідчити свою приналежність до діячів української культури? — продовжувала я далі стереотипний запитник.

Жінка почала швидко колупатися у своїй полотняній, з ніклевими берегами, течці. Знайшовши жмут паперів, загорнених у полотняну торбину, подала мені.

— Ось довідка закінчення музичної консерваторії по клясі піяно, ось довідка з академії малярства, о ось

— Дякую, — перервала я — це мені вистачає. Як п'яністка й малярка, маєте вже подвійне право користуватися нашими поганими обідами — й я чомусь засміялася, та нагадавши

*) Геройка оповідання “На грані двох світів”, — “Пороги” 1950 р.

собі, що жінка хотіла мені ще щось показати, докинула — а може ви ще маєте якісь обдарування?

Та на диво, цей мій, невисокої марки, дотеп, якимось добре подіяв на мою гостю, бо її личко зовсім змінилося. На холодному обличчі з'явилася усмішка, заблистали ясні очі зпозаскла, а на щоках загорівся рум'янець. Вона зразу помолодшала на 10 років.

— Я ще й пишу — сказала вона несміливо — але не друкувала досі, бо знаєте важкувато було...

Друга моя згадка про Цуканову датується вже з кращого моменту. При цьому ж клубі оснувався вже під кінець німецького панування камерний театр. Директор цього театру вибрав одною з перших песу “Проліски” і хоча для її поставлення приділив реж. Блавацький другорядних акторів, бо всі театральні “зірки” були постійно зайняті в оперному й драматичному театрах — то успіх пєси був надзвичайний. Добірна публіка захоплено викликувала автора. І на маленькій сценці клубового патру появилася тендітна постать у чорному, яка заховала сльозу зворушення за склами своїх окулярів. Це була Марія Цуканова.

Після закінчення війни, доля веліла мені знову зустрінутися з Марією Цукановою й то в доволі романтичних обставинах. Перебуваючи тоді у Франції, я дістала вістку, що моя сестра знаходиться у таборі Ді Пі Ляндек в Австрії. Це був 1946 р. і комунікація з Німеччиною була майже неможлива. Але бажання поїхати туди було сильніше від неможливого. Я одягнула форму медсестри Червоного Хреста, й правдою-неправдою переїхала границі трьох держав і одного вечора добригла до Ляндецького табору. На великому подвірі запитала якогось чоловіка, куди мені йти.

Письменниця Марія Цуканова

На це він відповів, що саме тепер у колишній військовій стайні, переміненій діпістами в театральну залу, відбувається концерт. Там знайду всіх, кого мені треба.

“Заля” зробила на мене гнітуче враження. Довга, вузька бетонова будівля тхнула холодом і вологістю. На лавках сиділи якісь людські постаті, так пообмотувані хустками й коцями, що не можна було розрізнити, чи це чоловіки чи жінки. Під стелею блимало кілька електричних жарівок, майже зовсім затемнених густою мрякою. Тільки другий, далекий кінець залі освітлений був яркіше. І в цій хвилині звідтіля понеслися чарівні звуки музики. Це й було тріо Цуканових, що в плащах, задубілими пальцями, добували зо своїх інструментів, романтику Шопенової туги за батьківщиною. Наскільки більша вона була в сірих людських постатей на лавках, я зрозуміла лише тоді, коли заглянула в їхні сумні очі. Після концерту, я підійшла до п. Марії й запитала про її літературну творчість. Вона посміхнулася й відповіла:

— Пишу трохи, а навіть до-

брі люди видрукували уривок мого роману в Зальцбурських "Літаврах".

— Тоді вітаю вас з новим успіхом. А коли надрукуєте цілий роман? А може ще й нову драму написали? — Хотіла я довідатися щось більше, але вона раптом посумніла.

— Та, . . . знаєте і роману не закінчила й драму закинула бо ці репатріяційні комітети аж ніяк не дозволяють думати про інший, кращий світ, про світ казки...

Історія любить повторюватися. Тут в Аргентині, знову було мені дано зустріти Марію Цуканову в домівці клубу — хоча далеко не мистецького!

Її вигляд був веселий і бадьорий. У її словах і поведінці врешті проявлявся спокій і задоволення.

— Як проживаєте в цій новій країні? Як вам тут подобається? — не завагалася я завдати декілька запитань.

— Дякую. Тут перш за все спокійно. І працюю легко знайти. І гарно тут, але це не те, що Україна... Я й намагалася втихомирити тугу писанням. Маю декілька нових оповідань, які замовили наші журнали. Але часу в мене небагато. Багато різних проб перед концертами, та й на хліб насущний треба заробити... Чим? — вичитала в моїх очах запитання — палітрою, яку давно була закинула. Малюю всілякі квіти й пейзажі на продаж...

Цих кілька епізодів говорять проречисто про етапи життя нашої письменниці вже на еміграції. Про своє животіння в підсоветській Україні, Цуканова не радо говорить. Вона хоче забути його, як прикрий, кошмарний сон. Вона хоче затерти у своїй пам'яті всі оті поневірення, голод, холод, страх і примирення, яких мусіла зазнати кожна чесна й порядна людина в СРСР. Від морального упадку врятував Цуканову її ідеалізм, який уміла вона заховати перед підзорливим оком азійського варвара, та який підтримував її сили вірою у визволення. І тому вся її сучасна

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Тільки тоді, коли читаю "Н. Ж.", розмовляю з українськими жінками і людьми. Ми тут єдина українська родина, не чую зовсім української мови. Мої діти повиростають і не знати-муть української церкви ні школи. Коли я читаю дітям дитячу сторінку, то їх кожне слово зворушує та все питаються: Мамо, чому тут немає нічого по українськи? Мамо, поїдьмо там, де є українська церква, школа і садочок!

Моя 9-літня Марійка пам'ятає, як у таборі в Австрії вона вчилася в садочку гарних віршиків, а тепер вона вже в 4-тій класі, але вчиться тільки по англійськи. Якби можливо хоч одну сторінку додати для більших дітей у "Н. Ж."? Бо як для мене все цікаве й нетерпеливо очікую сльозучого числа, так і діти чекають його.

Стефанія Личковська
Колон, Н. К.

Більше місця, як на трьох дитячих сторінках не можемо уділити нашим найменшим. Для Вашої старшої донечки радимо передплатити "Молоде Життя", де вона знайде матеріал відповідний для свого віку.

творчість — це визволення. Визволення від примусу, від нещирості, від штампів і пересічності, від кривлення душою й врешті від чужого й гидкого українській літературі натуралізму, — улюбленого й урядового жанру москалів. Цуканова живе в країні добра, краси й гармонії, у світі казки. Й туди веде вона своїх героїв і своїх читачів. Її легке перо, гладка розповідь, роблять її оповідання доступними найширшим масам, а оті подорожі в інший, кращий світ викликають у читача бажання стати й собі кращими й благороднішими.

Про творче обличчя Цуканової найкраще говорять її твори. Їх аналізувати — завдання не під мої сили. Та й ніяка аналіза не зробить цього враження, що передання самого твору.

Л. Вітошинська

НОВІ ВИДАННЯ

Марія Цуканова: Бузковий цвіт. Літературна Бібліотека ч. 5. Видавництво Миколи Денисюка. Буенос Айрес 1951. Обкладинка роботи Б. Крюкова. Із передмовою Є. Онацького. Ст. 128. Ціна 1 дол.

П'ять оповідань зложилося на цю книжку Марії Цуканової. Деякі з них уже відомі й навіть появились були окремими відбитками, а деякі нові із циклу "Окупація", що його мабуть тепер опрацьовує авторка.

Світ, в який нас впроваджують ці оповідання, зовсім особливий. Він не далекий від нашої дійсності, бо веде нас через ті ж струси й жахіття, що ми всі пережили: заслання, голод, переслідування й окупацію. Та люди Марії Цуканової сприймають це крізь призму своїх ніжних почувань. Вони живуть мріями і виживаються у своїх шуканнях та взлетах. А важкий буревій, що торкається їх своїми погубними крилами, немов випрямлює, виструнчує їх у весь ріст. Вони протиставлять йому силою свого шукання правди й коли гинуть від того, то всеж перемагають.

Та це тільки сухо подана схема їх світогляду. А ще зостається малюнок середовища, ота картина дії, що немов окутана опалевим світлом уяви. Вона потягає за собою читача й тільки з жалем повертаєшся з неї знов у свої будні.

Від часу появи "Бузкового цвіту" в 1942 р. Марія Цуканова небагато написала. І хоч ця збірка не виявила всього, не дала ще повного образу її творчості, то всеж треба радіти, що найкращі її речі об'єдналися у цьому томику. Вони кажуть несміло сподіватись, що може появиться знову щось із під її пера.

Л. Б.

Дня 3-6 червня в Парижі відбулася Європейська Конференція Молоді для справ середньої і східної Європи. В українській делегації взяла участь п. Ніна Хмель.

ПО ВСЬОМУ СВІТІ

МАРУСЯ БЕК КАНДИДУЄ ВТРЕТЕ

Вибори до міської ради м. Дітройту принесли як сенсацію — втретє кандидатуру адвокатки Марусі Бек на радну міста. В день, коли вона підписала заяву, влаштовано в її честь величаву конвенцію, в якій взяв участь мейор міста Кобо, кілька суддів та декан правничого відділу Вейн університету, що його студенткою була Маруся Бек.

У Дітройті завязався український громадський комітет, щоб допомогти землячці в найближчих виборах. На громадському вічу промовляло кілька відомих громадян і виступила сама кандидатка, яку присутні прийняли рясними оплесками. Вона зясувала ділянку праці, що стелиться перед нею та підкреслила користь, яку мала б із її вибору українська справа.

ТАЄМНИЧА ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА

Через зацікавлення долею Кореї, тепер висунулась на перший плян дружина президента Рі. Ця сивоголова, огрядна жінка зявляється поруч нього на офіційних виступах. Більш як двадцять літ тому пізнав її корейський дипломат Рі під час своїх подорожей. Вони зрозуміли й покохали себе і всі роки віденка Франка Рі віддала всі свої сили в користь батьківщини свого чоловіка. Вона секретарює йому у взаєминах із англомовним світом і дбає пильно про його здоров'я. За те не стає їй часу на плекання товариських взаємин із дипломатичним світом.

У червні ц. р. відбулись ширші сходи Жін. Секції „Просвіти“ в Буенос Айрес, на яких п. Надаля Стрийків прочитала доповідь „Штука послуху“.

Courtesy, Christian
Science Monitor

Вія Лакшмі Пандіт відкрила восьму сесію ООН

ПРЕЗИДЕНТКА ВОСЬМОЇ АСАМБЛЕЇ ООН

Вія Лакшмі Пандіт уже вдома в політичному світі. Вона належить до старшої генерації борців за свободу Індії, була членом індійського парламенту та міністром здоров'я. Її декоративна постать є невідступним складником ООН, бо була представницею Індії на всіх її сесіях. Впродовж своєї дипломатичної кар'єри була також амбасадором Індії в Москві Вашингтоні.

Першого дня сесії відбулось голосування, що перерішило в її користь: Вію Лакшмі Пандіт вибрано президенткою сесії. Це вперше в історії ООН жінка займає таке становище.

ІЗ ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

Дня 9. квітня відбувся в Монтреалі, Канада публичний відчит Наталі Геркен-Русової про Україну для французької публіки. Доповідь зібрала біля 500 слухачів, між якими були урядовці міністерства та дипломати.

ПІДГОТОВА ДО ЗІЗДУ МЖР

Міжнародня Жіноча Рада відбуває свої зїзди що три роки. Останній зїзд її був у 1951 р. в Атенах. Президія вибрала цю столицю, „щоб піддержати грецьке жіноцтво, що так тяжко перебороло громадську війну“, як подавав бюлетен організації. Про вислід того зїзду ми подали свого часу обширний матеріал, як також про черговий річний зїзд управи, що відбувся в 1952 р. у Ридінгу, в Англії.

У цьому році зїжджається управа МЖР на нараду в Бельгії. Іде про підготову до чергового зїзду організації, що має відбутись у червні 1954 р. у Гельсінкі.

Фінляндське жіноцтво вже підготовляється до тієї хвилини, коли зможе прийняти в себе таких визначних гостей. Для жіноцтва країни це велике зусилля, але й великий організаційний поштовх. По важких струсах війни фінляндське жіноцтво вже розбудувало свою працю і зможе її зїздові показати.

Національна Рада Жінок Америки вже розсилає повідом-

лення своїм членам-організаціям, заохочуючи їх до участі у зїзді. Союз Українок Америки теж запрошено в тому числі. МЖР кладе натиск на численну участь делегаток, щоб протиставитись конгресові Демократичної Федерації Жінок під комуністичним впливом, що відбувся нещодавно в Копенгазі.

Українське жіноцтво матиме нагоду вислати своїх делегаток у рямцях американської та канадійської делегацій. На всесвітній трибуні зорганізованого жіноцтва зможе пролунати й наше домагання, виступити й наша представниця. Над цим треба вже подумати заздалегідь і підготувати ґрунт під нашу участь.

Часу ще є доволі. Та вже треба жіночим організаціям, членам Національних Рад розважити всі можливості. Першою є зголошення делегатки, яких прїзвища Нац. Ради вже повинні мати. А дальшим є питання коштів, що їх такий виїзд вимагає. Хоч це й поважний видаток, проте на таку ціль він повинен знайтися.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

По довгій, важкій недузї померла в Ньюарку дня 13. серпня 1953, у 40-му році життя **Ірина Гук**, родом Кашубинська. Покійна народилася в Пикуличах коло Перемишля, де й проживала. Враз із чоловіком Степаном та дочкою Дариною покинула рідний край, втікаючи перед наїздником. Вже в таборі в Регенсбургу пізнала я її в перших днях нашого побуту. Була це незвичайно працююча й інтелігентна членка ОУЖ, яку майже щороку вибирали до управи. Завжди готова нести поміч тим, що її потребували. Почавши від дитячого садку, школи, суспільної опіки, курсів, шпиталів, репрезентативних прийнят — усюди брала живу участь, не жаліючи часу, а нерас і власного здоров'я. Цілою душею переживала прихід рейдуючих вояків УПА та вклала багато труду, щоб допомогти хлопцям харчами й одягом та мешкання. До Америки прибула в 1950 р., де й почалась її смертельна недуга.

Відійшла Ти від нас, Ірино, не дочекавшись визволення Рідної Землі! Чужа земля прикрила Твої погідні очі! Жаль наш великий, але така була воля Господня. Своім життям Ти заслужила на щирі згадки в усіх, що Тебе знали. — В. Й П.!

Марія Голуб,

б. голова ОУЖ в Регенсбурзі
враз із членками тієї
організації.

ОСОБИСТЕ

Дня 23. вересня ц. р. зустріло п. Віру Шпаківську, культурно-освітню референтку СФУЖО, велике горе — померла найближча людина, з якою ділила вона шлях вигнання, її мати бл. п. Софія Шпаківська. Розуміючи глибоко її втрату, висловлюємо їй наше щире співчуття.

Управа СФУЖО

Із листів до Редакції

На запити й домагання, висловлені в „Листах до редакції“ подаватимемо короткі відповіді в тому ж числі. Коли щось вимагатиме обширнішого відгуку, подамо його у формі статті чи поради в чергових числах.

СУКОНКА ЧИ БЛЮЗКА?

У ч. 7. „Н. Ж.“ є подана світлина незграбної жінки у цілком просто вишиг'ї, а ще простіше вишитий суконці. Читаю між поясненнями, що це модель, нагороджений на вечорі вишиваної сукні в Буенос Айрес і що не може бути кращого примінення для вишивки, як скромна полотнона суконка з клясичним кроєм.

А чому той крій клясичний невідомо.

Я дуже дивуюсь, що таку простеньку швиту суконку можна було нагородити першою нагородою, але можливо, що кращих моделей там не було. Зате є багато гарних і клясично скроєних суконки по всіх містах і країнах світу, де лише живуть українці. Такі суконки можна б подавати в журналі, а тоді кожна з читачок бажала б примінити ті взори на своїй суконці.

До того, на мою думку, найкраще примінення для вишивки є не суконка, а блюзка.

Олена Погорецька
Торонто

Ми подали світлину п. Марусі Гук із Буенос Айрес тому, що її суконку вирізило журі вечора, як вдатну. Чому саме журі рішило так, про те напевно воно Вам відповість. А щодо напрямних клясичного крою та примінення нашої вишивки постараємось незабаром подати деякий матеріал.

ІЗ КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛИ

Піаністка Оксана Бризгун виступила на концерті Вищих Освітніх Курсів у Вінніпегу у серпні ц. р. О. Бризгун є тепер вчителькою музики в Торонті.

Спілка Укр. Науковців, Літераторів і Музик в Буенос Айрес влаштувала товариську зустріч із молодією співачкою Марією Балук, на яку прибули також її приятелі, аргентинські музиканти. У мильй товариській атмосфері навязались нитки приятні і зрозуміння.

У СУБОТУ ПО ПОЛУДНІ...

„Кожної суботи по полудні гамірно й весело при Дахауерштрассе в Мюнхені. Бо ввечері вийшов провід УСХС раз у тиждень відступає свої кімнати для ОУЖ — на дитячий садок та т. зв. суботню школу. Дві фахові вчительки не жаліють своїх сил, щоб у цих кількох годинах вивчити нашу дитвору української мови, української історії та пісні. А голова мюнхенської делегатури ОУЖ не опустить ніодної суботи, а разом із кількома мамами ладить для дитвори смашний підвечірок. Дітей щораз більше приходить. І ті, які рік тому не вмели по-українськи говорити, сьогодні на святах школи прегарно деклямують та співають рідною мовою. (Не пропаде українська дитвора в чужому морі!)“

Ось яку картинку подає „Християнський Голос“ із серпня ц. р. Мюнхенська школа росте й розвивається. В тому багато допомагає їй звязок із дитячою радіовисильнею в Шикаго. Діти пишуть до себе взаємно та радіють успіхами.

А таких шкіл у Німеччині й Австрії, заснованих жіночою організацією, є разом десять. У ч. 8 ми подали їх список. Перегляньте його й вирішіть — котрій школі могли б ви допомогти?

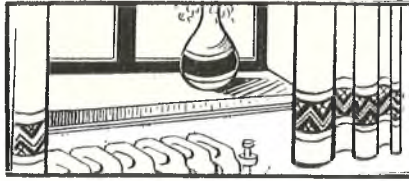
Комітет „Мати й Дитина“

З АВТОРСЬКИХ ВЕЧОРІВ

Вкінці травня Літ.-Мистецький Клуб у Нью Йорку влаштував авторський вечір молодих літературних сил. У рямцях його Леся Храплива відчитала декілька своїх віршів і одну новелю. Критика відмітила культуру її вірша та радісне відчуття природи у прозі.

ГРОМАДСЬКИЙ ПОЧИН У ПАРИЖІ

Українська громада в Парижі заходила тепер коло будови православної церкви, яка займала тимчасове приміщення. Створено Комітет із визначних громадян, а почесним головою Комітету обрано дружину Гол. Отамана п. Ольгу Петлюру.

У НАШІЙ ХАТІ

Дитяча кімната

Один батько добирав дуже уважно устаткування своєї хати. На мій запит — чому він не змагає найперш до власної хати — відповів:

— Устаткування пильніше. У мене доростають діти, а вони цілий час нашої мандрівки жили в прихапцем устаткованій хаті. Коли б я купив хату, то прийшлося би знов чекати якийсь час на порядне устаткування. А я хочу, щоб вони відчули смак у добре устаткованій хаті, щоб вони вміли рухатись у ній та полюбили її. Це їм лишиться на ціле життя.

Ось як розв'язує питання дбайливий батько. А як бути тим, що вже мають власну хату? Там напевне може знайтись куток для дітей, коли не ціла окрема кімната. Її теж треба гарно устаткувати. Не тільки практично й естетично, але й по українськи. Щоб дитина виростала в відповідному оточенні. "Це враження лишиться їй на все життя"

Схема меблів дитячої кімнати проста. Дитяче ліжко, чи два, комода на білля, стіл або бюрочко на шкільні завдання, полиця на забавки, низький стіл на забавки і відповідні стільці. Шафа на речі звичайно вбудована в стіну та треба подбати про низько вмонтовану штабу, щоб дитина могла сама повісити чи зняти свій одяг.

Одна дбайлива мати знов розв'язала справу цього устаткування інакше. Її дитячі кімнати для 8-літнього сина і 5-літньої донечки були влаштовані зовсім по дорослому. Кожна дити-

на мала велике одноособове ліжко, комоду й стіл. Тільки полиці з забавками зраджували, що тут живе дитина.

— Я влаштувала кімнату так, щоб воно вже привчалось рухатися у світі. Нехай дає собі раду і серед великих меблів. І потім, коли підросте, не потребує змінити устаткування. Це вже будуть їх кімнати аж до того часу, коли підуть із хати.

Теж своя правда у цьому розумуванні. Вигідна для матері і виховна для дитини. Та один і другий підхід вимагає уваги для дитячої психіки. Байдуже чи устаткування буде нормального розміру чи дитяче.

Ми вже писали про те, що стінне мальовило в дитячій кімнаті повинно бути спокійне. Ясна або нейтральна краска не діятиме некорисно на дитячу уяву. А на її тлі можна добре розгорнути те, що хочемо подати нашій дитині.

У попередньому числі поділила Марія Морачевська проєкт декоративної тканини із полтавської плахти. У ч. 12, 1952 є два зразки рушників. Такі взори над ліжечком дитини змалку оформлять її естетичний смак. А куток над її полицею використаємо для відповідних образків.

Про це вже писалося в ч. 4, 1952 п.н. "Куток дитини" Краєвиди України повинні чергуватись тут із портретами наших славних людей. Діти люблять кольорові рисунки й тому можна примістити тут різні листівки чи навіть рисунки самих дітей. Та все пам'ятати про дбайливе оформлення цієї дитячої "вистави" Неохайно повішений рисунок обезцінює увесь наш захід.

А порядок у дитячій кімнаті — це одна з важних виховних передумов. Дитяче устаткування тому має виховне значення, що його може дитина сама привести до порядку. Бо й справді, чому не могла б вона сама покласти свої забавки, сама повісити суконку в шафі, або вибрати собі потрібне білля? А підростаючи — може й утерти порохи чи замести кімнату, байдуже чи це хлопець чи дівчинка. Дбання про чистоту у власній кімнаті навчить дитину шанувати порядок у цілій хаті.

Зірка.

ДО ЧОГО СЛУЖИТЬ ПАРАФІНА?

Обилля овочів спокушує нас. Старші господині заварюють варення (конфітури), а молодші компоти. Осінь — це є час, коли кожна господиня звивається.

Для тієї цілі добре мати в хаті парафіну. Ніщо не охороняє так добре заварювання від воздуху й вогкості, як земний віск.

Парафіну розтоплюємо на краю кухні на вільному вогні. Старий металевий чайник із шийкою дуже добре надається на це. Коли вже розпуститься віск, тоді він вільно випливає з дзьобика й ми покриваємо вистигле варення у слоїку невеличким кружком.

Вживану парафіну з торішніх консерв можна ще раз використати. Вимити вживані кусники в теплій, милянй воді, виполокати й докладно висушити. Тоді по стопленні послужить, як нова.

За "Укр. Голосом".

Осінні казки і віршики
знайдете у збірнику „Осінь“.

Штучне відживлення немовлят

У червневому числі "Нашого Життя" ми писали, що найкраща пожива для немовляти, це материнське молоко. Хоч сьогодні, здавалося б, не можна на перший погляд відрізнити штучно годуваних дітей від "грудних" немовлят, всетаки сильні й переконливі аргументи ставлять природну відживу на першому місці. Мати, яка хоче втішатися здоровим поколінням, повинна відживляти своїх дітей, принаймні в перших місяцях їх життя, природньо, себто грудьми.

Певні обставини однак заставляють частинно або цілком заступати природну поживу пляшкою. Це буває у випадку деяких недуг матері, чи немовляти, недостатньої скількості материнського молока й також тоді, коли дитина за слаба, щоб смоктати груди (передчасне народження), або ж вроджено перечулена до людського молока.

Штучне відживлення було колись дуже скомпліковане, його було тяжко перевести й воно не давало задовільних вислідів, негативно впливаючи на розвій і здоров'я немовлят. В останніх часах штучну відживу удосконалено. Тому також зменшились захворювання і смертність відживлюваних пляшкою немовлят.

Щоб пляшка могла успішно заступити материнські груди, тоді мати мусить виявити небабиякий хист, увагу, терпеливість і знання.

Тут за мало місця, щоб писати про всі подробиці такого відживлення, його техніку, склад поживи, тощо. На це потрібно було б цілої книжки. Всі потрібні поради й вказівки кожна мати одержить від свого лікаря. Ми подамо тільки кілька загальних інформацій.

Перед вжитком пожива мусить бути позбавлена усіх хвороботворних бактерій через стерилізацію посуду й переварування самої їжі. Це не так ва-

жливо, якою методою і в якій посуді (звичайній ринці, чи дорогому стерилізаторі) це робиться. Найважливіше, щоб дотримуватись сумлінно усіх приписів модерної гігієни.

Сире молоко не придатне для немовлят. Воно погано стравне і здебільша заражене шкідливими бактеріями. Тому молоко треба варити.

Пастеризоване молоко. Процес пастеризації (нагрівання до температури 143° Ф. на час 30 хвилин) служить двом цілям. Він убиває хвороботворні бактерії і змінює молоко на легше стравне (грудочки сиру, що постають під впливом шлункових ферментів — далеко менші в пастеризованім, ніж у звичайнім молоці).

Гомогенізоване молоко. Гомогенізацією називається процес, у якому молоко під високим тисненням переганяється через маленькі отвори, через що кульки товщу розбиваються на дуже дрібні, рівномірно розповсюджені частинки.

Евалороване молоко — це загущене процесом випаровування та іншими процедурами молоко. Крім властивостей пастеризованого й гомогенізованого молока воно має ще й інші прикмети. Воно дешевше в продажі, з ним зручніше обходитись, легше переховувати. Немовля його дуже добре стравлює.

Для відживлення немовлят вживається також в окремих випадках відтовщене чи заквашене молоко.

Про рід молока, спосіб приготування поживи, зміну її складу відповідно до віку, тощо — повинен рішати лікар, бо кожне немовля має свої індивідуальні вимоги.

Для прикладу подамо два взірці першої поживи для новонародженої дитини, найбільше сьогодні популярні.

(на одну добу)

14 унцій повного молока
7 унцій води

2 стол. ложки збіжевого сиропу, або
4 столові ложки (плоскі) декстромальтози

(на одну добу)

7 унцій (1 мала бляшанка) свапор. молока

14 унцій перевареної води

2 стол. ложки збіжевого сиропу, або
4 стол. ложки декстромальтози

Д-р Ростислав Сочинський

ЧИЩЕННЯ ШВАЛЬНОЇ МАШИНИ

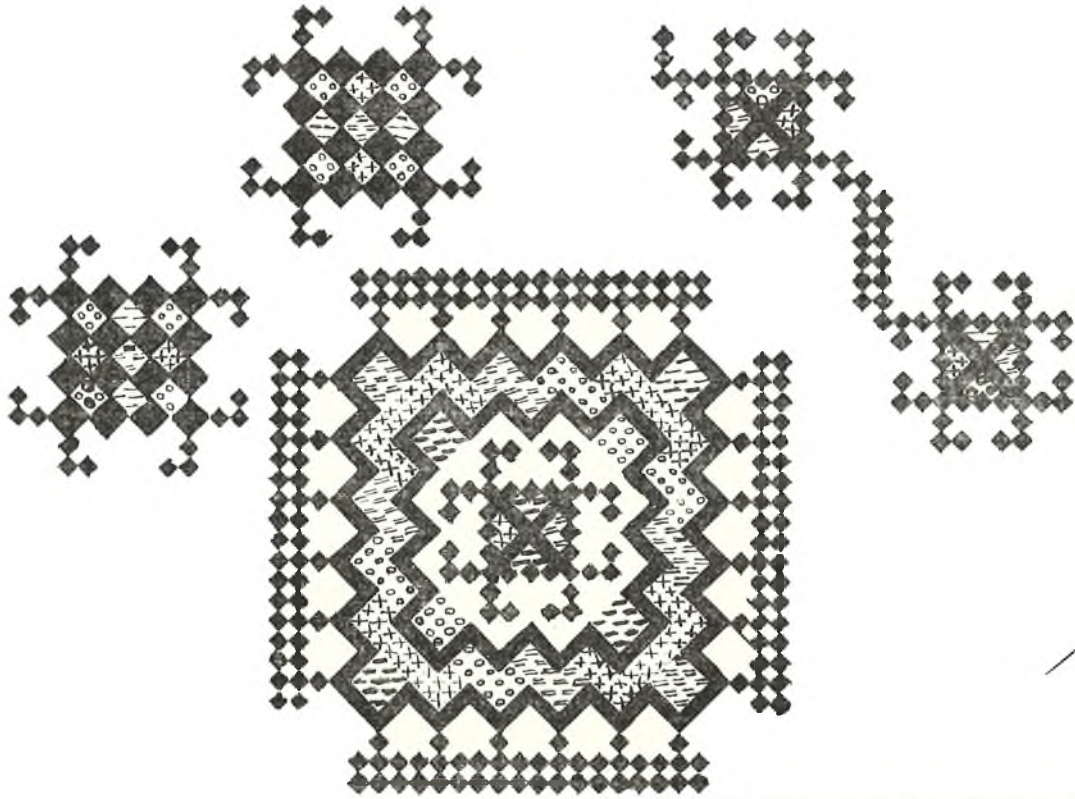
Машина до шиття послужить довше й уприємить працю, коли дасться їй відповідний догляд.

Машину треба вичищувати щонайменше два рази в рік. Матерія, головню груба, вовняна, лишає мох у різних наоливлених отворах. З того повстає тарахкання та опір рухомих частин. До чищення уживати нафти і маленької щіточки. Коли нема щіточки під руками, то навинути на кінець довгої шпильки шматочку і зробити квачик. Налляти трохи нафти на підставку і при допомозі щіточки вичистити всі отвори, головню коло голки, човна й циліндра. Усунути мох із споду машинки. У кожний отвір, де дається оливу, запустити кілька краплин нафти. Це робиться на те, щоб вичистити загуслу масу старої оливи. Вложити голову машини на своє місце, наложити пас і обернути кілька разів колесом, щоб нафта добре зайшла в свої місця.

По докладнім чищенні нафтою наоливити при допомозі олійки всі отвори оливою, призначеною для швальних машин. Іншої оливи не давати. Крутити колесом кілька хвилин, щоб олива докладно розійшлася. Повтирати чистою шматкою всі наоливлені місця по кілька разів, а вже найбільше коло самої голки. Наложити нитки і перешити кілька разів на окремій куснику матерії для спроб, чи не плямиться матерія оливою.

Савеля Стечишин

У К Р А Ї Н С Ь К А В И Ш И В К А

ВИШИВАНА СКАТЕРТЬ

Вишивана скатерть є необхідним складником кожної добре влаштованої української хати. Тому шукаємо за зразком, що при невеликому вкладі праці дасть добрий і стилевий ефект.

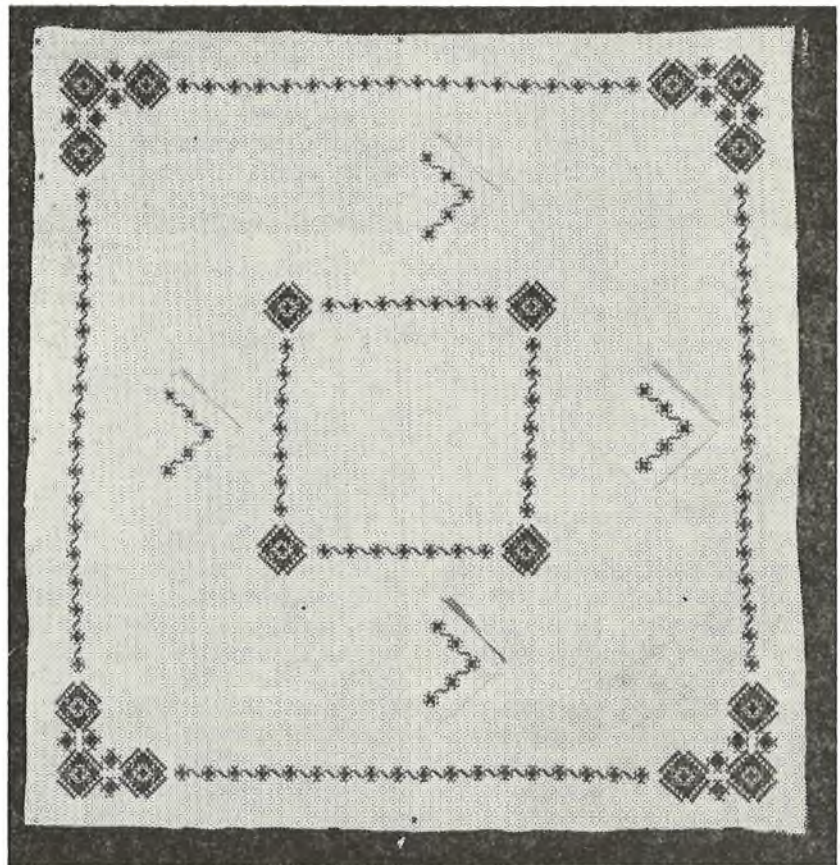
Ось зразок простої композиції, де взір розложений посередині стола, а також біжить краєм скатерті. Вишивка творить два чотири-кутники: у кутах знаходиться більший мотив, получений відповідним вузьким узором. Довкруги середу цього мотиву розложені чотири серветки з вишиваним ріжком.

До вишивки вжитий відомий хрестиковий взір. Так само добре можна примінити кожен інший мотив тієї ж величини.

БУКОВИНСЬКИЙ ВЗІР

Хрестиковий взір із Буковини виконаний кількома красками. Окрім чорної є тут хх червона, // жовта, оо зелена і / фіолетна.

Числа ниток Д.М.С. червона ч. 498, жовта ч. 742, зелена ч. 906, фіолетна ч. 552.

Юшка з городини

Потрібно:

- 1 салера
- 1 мала петрушка
- 1 цибуля
- 1 каляфіор (малий)
- 1 морква
- ½ шкл. зеленого гороху
- 2 сушені гриби
- кілька стручків зеленої фасольки
- 2 ложки масла
- 1 мала ложка муки
- сіль вода

Помити й почистити городину. Приставити салеру, петрушку, цибулю і гриби, щоб злегка кипіло. Розірвати каляфіор на малі китички і покроїти моркву і зелену фасольку в пасочки, дати горошок і залити дрібкою води з ложкою масла. Душити під покришкою, аж змякне, доливаючи води. Коли городина вже м'яка, одна і друга, процідити росіл із городини на душену. Окремо зладити білу засмажку на ложці масла і получить з юшкою. При кінці вкинути кілька листків петрушки, дрібно посічених.

Омлет зі шпінатом

Потрібно на 4 особи:

- 4 цілі яйця
- 5 ложок сметанки
- 1 мала ложка масла
- 1½ ф. шпінату
- 4 ложки сметани
- 2 ложки молока
- 1 зубець часнику
- 1 ложка масла
- ½ ложки муки

Яйця розбити колотушкою зі сметаною так, щоб була суцільна маса й посолити. Розігріти на пательні масло і брати варехою маси так, щоб вийшли чотири омлети. Прирум'явивши омлет з одного боку, обернути його лопаткою на другу сторону, а коли й тут прирум'яниться, викинути на тарілку.

Окремо приготувати шпінат. Почистивши його, вкинути на посолений окріп (води не да-

вати багато, щоб варився більше в парі) і заварити 2—3 рази. Вилляти на цідило, а коли стече, посікти добре сікачем. (До того годяться добре круглі дерев'яні миски). Зробити засмажку з 1 ложки масла і пів ложки муки, залити сметаною, а коли це закипить, вкинути туди шпінат, розтертого часнику і добре вимішати. Гарячий наложити на готові омлети, вилками звинути і зараз подати. До того варена картопля.

Капуста з помідорами

Потрібно:

- 1 тверда головка капусти
- 1 цибуля
- 1 ложка масла
- 3 помідори
- 1 ложочка муки
- 1 ложка товщу
- 1 ложка цукру

Головку капусти дрібно пошаткувати. Дати до ринки, залляти окропом і раз заварити. Відцідити, знов вложити до ринки, дати ложку масла, ясно смажену цибулю, посолити, підлити трохи води так, щоб не пригоріло і накрити покришкою. Нехай вариться, аж змякне. Окремо зварити помідори, перетерти через ситко і влити до капусти. Зробити ясну засмажку, перемішати з капустою, всипати ложку цукру й варити ще чверть години. Подавати з картоплею.

Хорватська капуста

Потрібно на 4 особи:

- 2 ф. квашеної капусти
- 1 ф. мяса (худа свинина)
- ¼ ф. рижу
- 1 цибуля
- 2 ложки товщу
- 4 ложки сметани
- 1 ложка товщу
- сіль, вода

Капусту злегка покроїти, щоб не було довгих пасочків. Ясно присмажити цибулю і душити з капустою аж змякне. Окремо перемішати риж із меленим мясом і душити на товщі. Коли готове одне й друге, дати до ринки верству капусти, вилжити риж із мясом і прикрити капустою. Все це запекти в рурі, підлявши сметаною.

Шинка в тісті

Потрібно на 4-6 осіб:

- 1 ф. вареної вудженої шинки
- 3 жовтка
- 3 ложки муки
- 3 білка
- ¼ ф. товщу до смаження

Покроїти шинку на скибки. Розтерти жовтка, а білка вбити на шум. Додати муку, вбити шум і легко вимішати. Брати скибку шинки на вилки і занурювати в тісті. Смажити на розігрітому товщі з обох сторін аж буде рум'яне. Зараз подавати. Годиться до зимних салат.

Паприка начинювана городиною

Потрібно на 4-6 осіб:

- 1 салера (невеликий корінь)
- 1 петрушка
- 2 малі моркви
- ½ каляфіора
- 2 цибулі
- 6 паприк
- 5 помідорів
- ½ ложки муки
- 4 ложки оливи

Почистити городину і дрібно пошаткувати. Ясно присмажити цибулю на добрій оливі. Вкинути туди пошатковану городину, посолити, підлити дрібку води і душити під покришкою, доки городина не змякне. Тоді влити туди розварені й перетерті два помідори і з тим ще підварити. Вважати, щоб ця городина дала густу масу.

Взяти паприки, стягти кружальця від хвостика, помити, витрясти зернятка. Вкинути на кип'ячу воду, нехай покипить 10 хвилин. Вийняти, відцідити, а коли прохолоне, накладати в кожную маси з городини. Уложити в ринці надрізаним верхком вгору.

Окремо присмажити пів цибулі на оливі, зробити ясну засмажку і розвести її трьома розвареними і перетертими помідорами. Посолити, дати дрібку цукру і залити цим приготовані паприки. Душити під покришкою, доки сама паприка не змякне.

Можна подавати гаряче й зимне.

Сирівка з зеленої салати

Потрібно:

- 1 головка зеленої салати
- 1 яблуко
- ½ цитрини, сок
цукру і солі до смаку

Помити салату і пошаткувати без верхніх зелених листків. Втерти на яринній терці помите яблуко з лушпиною, посолити і вдушити сок із цитрини. Вимішати й поцукрувати. Ладити безпосередньо перед подаванням.

Струдель із яблук

Потрібно:

- ½ ф. муки
- 3 ложки масла
- 4 яблука
- 2 ложки тертої булки
- 3-4 ложки цукру

Замісити вільне тісто добре теплою, солоною водою. Вибити його добре на дощинці, підсипаючи її мукою, доки не покажуться на тісті піхурці. Підсипати стільницю мукою, поставити тісто і прикрити нагрітою мискою. Час до часу миску нагрівати і знову прикривати, так впродовж години.

Накрити стіл старим обрусом, посипати його мукою, під обрус поставити глибоку тарілку горі дном, щоб тісто на ній затримувалось. Зачинати витягати тісто однаково зі всіх сторін аж до краю стола. Коли тісто добре вибите й відпочало, тоді буде добре тягнутись. Коли витягнене до краю стола, тоді край тіста треба обтягти ножицями, бо він грубший і не спечеться добре. Лишити нехай просохне. Посипати його тертою булочкою, скропити добре маслом. Окремо втерти на шатківниці яблука і з тарілки викладати їх на тісто. Посипати цукром і коли хто любить цинамоном. З двох сторін стола зігнути тісто трохи до середини, а третю починати згинати, піднімаючи обрус, до такої ширини, як повинен бути струдель. Коли вже звинули, розкрити до розміру бляхи і зверху покрити маслом. Бляху вимастити маслом і накладати струдель двома смугами. Пекти на 350 ст., доки не зрумяниться.

ОВОЧІ

Під оглядом дієтичним овочі є зближені до городини. Головна їх вартість — це мінеральні солі, вітаміни, ензими, розпущені в соку, якого маємо в овочах великий процент. Велика кількість квасів ділає добре на травлення, бо збільшує виділення шлункових соків. Болонник виповнює кормовий провід і викликає почуття ситості, побуджує рух кишок, а це є дуже важне для травлення.

Найбільший запас вітамін, солей, ензимів і квасів знаходиться зараз під шкіркою. Однак на поверхні овочів знаходяться різного роду бактерії, шкідливі для людського організму. Тому, коли стараємось заради вітамін їсти овочі зі шкіркою, тоді треба їх дуже старанно мити під біжучою водою.

Усі овочі без виїнятку можемо їсти в сирому виді. З огляду на великий процент води (80—90%), кількість сухої матерії дуже мала й тому про поживність овочів у порівнянні з другими харчами не можемо говорити. Однак під оглядом вітамін, мінеральних солей овочі необхідні в нашій відживі. Сирі овочі чи соки з них можуть стати додатком до різних страв. Свіжі овочі не надто вибагливого вигляду можна переробити на компоти чи інші варені лакоминки.

Живемо в країні, де овочі є доступні впродовж цілого року. В повному сезоні ціна їх обнижується і тоді треба використати цей рід, вживаючи їх більше, як рівнож заготовити на зиму в слоїках. У літньому сезоні маємо значно більший вибір різних сортів, що й тоді є більш потрібне, бо в літню спеку це один із головних складників нашої поживи.

Тому памятаймо тепер, коли осінніх овочів є подостатком, щоб ми включали їх у страву пис нашої родини.

Наталя Костецька

Готується до друку другий зшиток куховарських приписів

ПЕРШИЙ РАЗ!

ПОВНЕ ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ

Людмили Демиденко

16 окремих комплетів
по 20—25 карток,
разом понад
800 різних узорів
в 2-ох, 3-ох, 4-ох, 5-ох
і 7-ох кольорах.

ВИЙШЛИ З ДРУКУ:

1. Взори з північної частини
Лівобережної України.
20 карток, 68 узорів,
ціна \$1.50

ДРУКУЮТЬСЯ:

2. Хрестикові взори
з Полтавщини.
3. Полтавські взори
вирізування
та настилування I.

ГОТОВІ ДО ДРУКУ:

4. Полтавські взори
вирізування
та настилування II.
5. Взори з Київщини.
6. Подільські та Волинські
взори.
7. Подільські взори.
8. Сокальські взори.
9. Гуцульські взори
шиті хрестиком.
10. Буковинські взори
шиті хрестиком.
11. Буковинські взори шиті
іншими стібами.
12. Бойківські та Лемківські
взори.
13. Низинкові взори
з Гуцульщини.
14. Низинкові взори
(подвійний формат).
15. Яворівські взори.
16. Взори уложені для
застосування в модернім
побуті.

Виключне право продажу на
Канаду й ЗДА має книгарня

„A P K A“, — Торонто, —
575 Queen St. W.

ПИТАТИ В КНИГАРНЯХ

НАШИМ МАЛЯТАМ

ЖОВТЕНЬ

Діти раз питають ранком:
Що це, жовтень вже настав?
Ось туман навис над ганком
І нахмурився наш став.
Вітер став такий дошкульний,
Все за комір заглядає;
Дощик дрібний та марудний
Два дні з хати не пускає.
Що ж, прощайте річка й гори,
Ліс тинистий і шатра.
Ми вернемось до вас знову,
Але знаєте коли?
Як Івась читав навчився,
Пальчики почислить Христя,
І малюнків цілий стос
Вам покаже наш Мирось.
А тепер зберемось знову
З торбинками у гурток.
Веселіше! Жваво! Ну ж бо!
Хто до школи, хто в садок!

М. С.

ЗАБУДЬКО

Як мені ходить до класи?
Як мені на світі жить?
Що не скажуть, я відразу
Забуваю в тую ж мить.
Дав задачу нам учитель,
Я забув її — хоч плач.
Став шукати, став лічити —
Перебрав аж п'ять задач.
Не спочину я ніколи,
Бо роблю все навпаки:
Задають про суходоли —
Я читаю про річки.
Мама каже: "треба вузлик
На хустинці завязать".
Завязав я вузлик, друзі,
І забув хустинку взять.
Помилку роблю без ліку.
Як же так у світі жить?
Хто знайде від цього ліка,
Дуже прошу — допоможіть!

М. Пригара.

ПРО КНИЖКУ

Книжка скаржилась Маряні:
— Я у тебе не в пошані.
Звідкіля це на мені
Плями сині та масні?

Подивися, от сторінка:
Намальована хатинка,
Під хатинкою — маля,
І написано: "Це я".

А за дві сторінки далі —
Різні звірі небувалі:
Сині, жовті та рябі
Що й не снилися тобі.

Люди скажуть: — Ой чия ти?
Як тебе тепер читати?
Скільки ми читали книг,
А не бачили таких!

М. Пригара.

ЖУРАВЛІ

Знялися в небо журавлі.
Кружляли, довго не летіти,
Немовби кидать не хотіли
Своєї рідної землі.

В. Бичко.

МАРИНА ТА РУДА КІШКА

Є в нас дівчинка Маринка,
зовсім крихітна дитинка.
І сестричка Галочка,
Галочка-стрибалочка.
І руда вусата киця —
На малюнок подивиться!
Ось Маринка спить у ліжку,
а круг ліжка бродить кішка.
Кішка спинку
вигинає,

— Ой, як добре у колісці!

на Маринку поглядає.
— Ой, як добре у колісці!
А мені немає місця . . .
Я не хочу спать сама,
в мене й ліжечка нема!
Я пішла б собі в комірку,
тільки мишачі там нірки,
мишенята
там стрибають,
киці спати
заважають.
Я заснула б на вікні —
буде холодно мені.
Я заснула б у кутку,
у кутку на килимку,
тільки там сидить Жучок,
не пускає у куток.
Ой, як добре у колісці!
Може й киці стане місця?
Наша кішка — в ліжку скік!
До Мариночки під бік.
Загорнулась у клубочок
і тихесенько муркоче.
Тут прибігла Галочка,
Галочка-стрибалочка.

Вже вийшла з друку
нова збірка дитячих віршиків
і оповідань

„ЛИСТОЧКИ Й ПЛАТОЧКИ“

Упорядкувала
Марія Юркевич

Відбитка з „Нашого Життя“

Ціна 40¢

Замовляти в Централі СУА

Подивилась — от біда!
Спить у ліжечку руда.
— Ах, ти киця, наша киця!
Так робити не годиться,
бо Мариночка мала
налякатися могла!

Наталія Забіла.

Запальничка

І досі мені шкода цієї чудової запальнички. Так шкода, що годі й казати... Я дуже її любив. Здається і цигарки стали гіршими на смак, коли я почав припалювати їх тепер іншою запальничкою.

Ту запальничку подарував мені мій товариш, що приїздив із фронту у відпустку. Блиску-ча, як дзеркало, здавлена з боків, запальничка була завбільшки як два нігті на великому пальці. І немов підперезана двома вузькими пасками — червоним і зеленим. Вона служила мені безвідмовно і була така досконала, що й на вітрі не гасла.

А втратив я її по-дурному.

На моїх очах злодій схопив її з мого столу і втік.

Одного ранку я прийшов з полювання і сидів у своїй кімнаті: надворі душно й жарко. Я відпочивав, читаючи книжку. Вікно було відчинене у садок, я сидів спиною до вікна, заглибившись у книгу. Навколо така тиша, що чутно навіть ледве помітний шелест листя за вікном.

Я відірвав очі від книги. Під рукою, на столі, лежав тютюн і моя чудова запальничка. Я вже збирався робити цигарку, коли раптом, немов біля саміського вуха, зненацька:

— Кар-р-, кар-р-р...

Неначе хто вистрелив у мене за спиною, так гучно вдарило це каркання в порожній кімнаті.

Отямившись трохи, я обернувся. На відстані метра від мене на вікні сиділо галченя, майже цілком доросле, навіть жовтих заїдів уже не було помітно. Роззявивши широко дзьоб, галченя галасувало, як навіжене, — просило їсти.

Звичайно, я зразу втямив, що це галченя жило в когось, звикло до людей, тому й не боялось мене.

Я дав йому хліба. Галченя відстрибнуло, доки я клав хліб на вікно, потім вчепилось лапами і жадібно почало хапати поживу. Зївши хліб, ненажера не-

самовито закричала. Я дав їй смаженого мяса, що лежало на тарілці. Галченя гляне на мене, віддере довгий тонкий шматочок і швидко ковтне.

Мені дуже сподобалась ця несподівана дружба з галкою. Цікаво було спостерігати, як вона хитро зиркає на мене своїми блакитно-сірими, круглими, як намистини, моторними очима і наминає мясо.

Нарешті, не доївши, галка знов почала чогось просити в мене. Широко розкривши дзьоб, вона каркала невгамовно. Я довго не міг догадатись, чого їй треба; тоді вона сама, поглядаючи на мене скоса, пострибала і заглянула в кухню, що стояв тут-таки на вікні. Але води там не було, і галка знову зарепетувала.

Я набрав води, вона кинулась до кухля і жадібно почала пити, ніби аж прицокувала. Я не міг втриматись від сміху, особливо, коли вона стрибнула на вінця кухля і давай купатись. Але купатись у кухлі було їй незручно; я вилив воду в тарілку. Тоді вона почала розмахувати крилами і хлюпати так, що вода бризкала аж на підлогу.

Досить довго похлюпавшись,

Миттю вхопила мою улюблену блискучу запальничку...

мокра чепуруха стрибнула вбік, стала в куточку біля самого столу, куди падав промінь сонця. Вона дзьобом перебирала своє пір'я й сохла...

Мені навіть здавалось, що вона вдячними очима глянула на мене, коли я взяв тарілку і поніс у другий куток кімнати.

Та виявилось, що за гостинність вона віддячилась мені інакше.

Коли я повернувся, галка вже була на столі, миттю вхопила мою улюблену блискучу запальничку і злодійкувато, не озираючись, вилетіла у вікно.

Я спам'ятався, вибіг за нею. Та лише встиг побачити, як моя злодійка-гостя мчала у повітрі.

Л. Копиленко

Мінус

За моїх молодих літ (а я проживала їх в Україні) шкільна наука була трохи йнакша, ніж тепер. От, наприклад, коли міські школярі вчилися рахувати і відіймали одне число від другого, то все говорили „мінус“: Шість мінус два є чотири.

Та в нашій домі був ще інший Мінус — такий, що його треба писати з великої літери. То був малий кудлатий песик з породи шпіців. Був увесь білий, лише очка і носик чорніли, мов два вуглики.

Назвали його Мінусом зовсім випадково. Коли його вперше принесли до нашого дому, діти писали шкільну задачу з рахунків і все повторяли: мінус, мінус! А песеня на те

гавкнуло тоненьким голосом. От ми й назвали його Мінусом.

Я Мінуса дуже любила, а інші діти теж. Його часто мили, і тому він був завжди чистенький та гарно причесаний. Ох, як Мінус любив, щоб його чесали!

Нераз батько говорив:

— Мінус, може б ми тебе причесали?

Мінус дуже радів, ставав перед батьком на задні лапки і гавкав, ніби потакував:

— Так, так, чешіть мене!

— Ну, то біжи й попроси в господині гребінця!

Слово „гребінця“ треба було вимовити з притиском, часом кілька разів. Думаєте, що Мінус не розумів? Він утішно біг

до нашої мами, ставав перед нею дибки і гавкав, скося споглядаючи на батька, щоб можна було догадатись, що він від батька післанець. Коли діставав гребінця, ніс його в зубах до батька, блискаючи веселими чорними очками.

Мінус дуже любив грітись проти сонця, зовсім так само, як наша бабуня. Одного осіннього дня бабуня сиділа на стільчику проти сонця і направляла внучину суконочку. Мінус сидів навпроти бабуні та весь час дивився на неї. Йому теж хотілося погрітись, тільки він не вмів того висказати. Коли бабуня скінчила направляти і забралася до іншої роботи, Мінус втратив терпець, він став перед нею на задні лапки і почав тихо плаксиво погавкувати.

— Це він хоче, щоб його пустити на стільчик! — пояснила мені бабуня.

І справді, коли бабуня встала з стільчика, Мінус скочив туди, покрутився кілька разів кругом себе і ліг вдоволений.

Часом Мінус підходив до мами і просив, щоб його взяла на коліна.

— Ні, не візьму, бо ти мені забрудниш спідницю! Іди, принеси фартуха! Фартуха, знаєш?

Чому б не знати! Мінус стягав з лави фартуха і приносив його мамі.

Часом уранці, як мій старший брат лежав довше у постелі, Мінусові дуже кортіло скочити до нього погрітись. Коли його не пускали, Мінус брався на хитрощі: підбігав до дверей і починав проситися на двір. Брат уставав, щоб випустити його, але Мінус чимскоріш біг назад і скавав на ліжко.

Під час обіду, часом хтось раптом згадував про песика і говорив:

— Де ж то наш Мінус? Нема Мінуса?

— Гав! — відзивався песик з-під столу і вибігав на середню кімнату.

Мінус дуже радо ходив з батьком по вулицях містечка

або супроводив дітей на прогулянку. Але часом нам ніяк було брати Мінуса, і тоді собачка мусів почути гірко слово:

— Мінус, ти з нами не підеш! Не підеш!

Тоді Мінус страшно ображався, залазив під канапу на свою подушку і там тихо сидів. Напевно, коли б хто міг заглянути в його серце, був би там найшов повно жалю і смутку.

Раз батько відмовився взяти з собою Мінуса, і коли пес ображено поліз під канапу, батько сказав:

— Ну, Мінусе, бувай здоров, дай лапку, бо я вже йду!

Мінус не відзивався і не вилазив з-під канапи. Щойно, коли ми всі почали його дуже просити, вийшов із свого легища і з великою неохотою подав лапку, відвертаючись від батька.

Такий то цікавий і розумний, а часом і примхливий, був наш Мінус.

За Галиною Піндичук

По всьому світі

Гертруда Боймер закінчила 80 літ

Імя Гертруди Боймер тісно пов'язане з жіночим рухом Німеччини. Вже в молодих роках вона стала працювати в користь жіночої освіти і стала директоркою Педагогічного Інституту в Гамбургу. У 1919 р. увійшла як посол до райхстагу, а згодом стала радником у міністерстві внутрішніх справ. Гітлерівський переворот усунув її від праці і вона проживала довгі роки в тиші свого сільського домику на Шлеську. Її 80-ліття святкують тепер провідні жіночі круги Німеччини.

Дослід над страхом

Дослідні інститути перевіряють не тільки думку населення про майбутні вибори. А недавно тому встановив такий інститут в Білефельді, Німеччина — з якої причини люди відчувають страх.

Виявилось, що жінок огор-

тає він частіш, як мужчин. Найчастішою причиною страху у жінок — це війна і її об'яви, затьяжна недуга, напад вбивника чи самота. У мужчин війна теж на першому місці, як і затьяжна недуга, однак чоловіки бояться також непевного завтра, ексекютора і безробіття.

Дослід виявив, що з віком почування страху росте. Зокрема сильне воно й людей, що вже вийшли з зарібкового життя.

Незвичайне звання

В далекому стейті Айова жила молода жінка Маріянна Шей. Вона дбала про свого чоловіка та невеличке господарство, продумуючи, якби то його уліпшити. Одного дня прочитала місцевій газеті, що в Нью Йорку відкривається виставка різного знаряддя під гаслом "Зроби це сам" Виставці пояснювали, що покажуть там, скільки всякої хатньої роботи,

скільки напруг можна самому зробити.

Маріянна, що вже стільки вивчала на своїй хаті, сіла й написала листа. Що вона поклала сама лінолеум у кухні, що вона виложила кахлями туш у своїй купальні, що вона помалювала зверху і всередині свою хату. І що вона могла б послужити своїм досвідом на цій виставці.

До її листа приглянулись уважно. Зажадали ще світлин, а коли та не розчарувала, заплалили їй дорогу до Нью Йорку. І тут Маріянна доказала, що вона й знає своє діло.

Від того часу вона працює як демонстратор, не тільки на виставці, але й на телевізії. Показує, як паперувати стіни, як направляти водотяги, як уложити збиту шибу чи направити електричне заліско. Стала приятелем господині і пропагатором новітнього знаряддя.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

THE UKRAINIAN WOMAN WRITER UNDER SOVIETS

After having replaced the Moscow czarism, the Russian communism, concealed under popular slogans, has granted the women equal rights with men. The woman gained the right to vote and to be elected to the office. At the same time she acquired the duty to perform the man's heavy work. Up to World War II the Ukrainian woman, having followed the tradition, had mainly been interested in the family and maternity, that is to say had been giving birth to children, also embroidering shirts and towels, cooking tasty beet soup and potato dumplings, yet under the Soviets she was compelled to go and drive a tractor, to dig coal in the mines, in brief to do a heavy physical work on a par with the man. Moreover, Russian communism, the exploiter of the Ukrainian land, is exalting, in a variety of ways, such status of the Ukrainian woman. In the communist press the equality of the woman with the man is constantly stressed so as to bamboozle their heads by a notion that the woman ought to work hard on a level with the man.

The position of an Ukrainian woman writer under the Soviets is very similar to the situation of the Ukrainian woman in general under the communist regime. An author over there is a servitor of Russian bolshevism. He is compelled to execute the directives of the communist party, the sole master in Soviet Ukraine. If, for example, a plan for mining coal is not being carried out, an author is assigned to write a propaganda item and to read it to the miners, or if a "kholkhoznik" (a member of a collective farm) is protract-

ing with grain collection, an author has to write a propaganda twaddle and to read it in a village or immediately in the field in order to impel him to do intensive work. The love for communism, for Moscow—is a compulsory topic for all writers under the Soviets. The same applies to the woman writer. Woe to one who is not executing the directives of the communist party. Among those exiled to concentration camps and the executed Ukrainian writers there was a large percentage of women. Zinaida Tulub, Lada Mohilanska, Ludmila Staritska Chernyakhivska, Luciana Piontek and others have died in prisons or in concentration camps for the only reason that they refused to collaborate with the communists.

In spite of all this the Ukrainian woman writer is not surrendering. Of late a very interesting occurrence may be observed. If an Ukrainian woman writer wishes to write something useful with regard to national consideration, she escapes into the folk tales and poems for the children about animals, insects and so forth. The poetess, Natalia Zabyla for example, owing to this maneuver, has written in the course of the last ten years beautiful rhymes for the children about the snail, butterfly, birds, also several charming tales on the themes of folklore. Oxana Ivanenko, Maria Prihara, Valentina Tkachenko do likewise endeavor to follow them, although with lesser effect. For instance, Valentina Tkachenko in her poem for the children under the heading "I love mother very much," outside of glorifying Moscow and communists outwits to

express a profound love for her native land. This kind of passive resistance is noticeable in many other Ukrainian women writers. The bolshevik official criticism is frequently incapable to attach on this resistance. For in a verse about a snail or an insect there is no need to stress the love for Moscow and communism.

From what has just been said a conclusion may be drawn that an Ukrainian woman writer under the Soviets is deprived of freedom to choose the themes for her writings, to select a style, just as the Ukrainian woman is despoiled of her God given natural obligation—mainly to take care of her family. The widely advertised equal rights for the woman under the Soviets, in essence are merely the means of exploiting the woman equally with the man.

The veritable freedom for the Ukrainian woman writer is only outside the Iron Curtain, in the emigration. Even in adverse foreign conditions the Ukrainian woman writer feels much better than in her homeland under the Soviets. Here she is free in selecting her topic or styl for her creative work. There is no dictating here, like there is under the Soviets where one is bound to write in the style of "socialist realism." Thus the Ukrainian literature in emigration is of much higher standard in every respect than in Soviet Ukraine, especially with regard to art and national valuation. The Ukrainian literature in emigration achieved serious attainments, a large part of which belongs to women writers (cited alphabetically): Dokia Humenina, Oxana Drahomanova, Halina Zhurba, Ludmila Ivchenko (Natalena Koroleva, Sophia Parfanovich, Catherine Perelisna, Maria Strutinska, Maria Cukanova and others whose writings are widely appreciated by the readers.

Yar Slavutych

LESSYA UKRAINKA

(Excerpts from Percival Cundy's introduction to the collection of works of the poetess)

To two great names in Ukrainian literature, those of Taras Shevchenko and Ivan Franko must be added a third, that of a woman, Lessya Ukrainka, a poetess of rare scholarship, with an expert's knowledge of poetical technique, familiar with the principal European languages and literatures (including English), an unbounded imagination, keen psychological insight, and a power and vigor of expression not surpassed by any woman writer who has made a name for herself in Western literatures. This is not fulsome praise, but sober fact; hence she is worthy of study by all who take any interest in the literary achievements of another race, especially when its literature manifests throughout its entire course two outstanding principles, namely: a keen sense of realism and an invincible faith in freedom and democracy. A fierce love of liberty, an abhorrence of tyranny and imperialism, a championship of the rights of the common people—these are some of the notes continually sounded in the works of Ukrainian authors.

In reading the work of any writer, the reader insensibly gains a general impression of his predominant traits and circumstances and so arrives at a certain conception of the personality and environment of the author whose work he is reading. After reading some of her best work, lyrical and dramatic, one would certainly conceive Lessya Ukrainka to have been a vigorous, robust person, physically as well as spiritually. Actually, nothing could be further from the fact. She had tremendous energy, but little physical strength to serve it. She was a small, frail woman, delicate as a child and, from the age of twelve or thirteen until her death some thirty years later, she was a hopeless invalid, doomed to spend months at a time in bed and

compelled for the greater part of her life to live abroad from her beloved homeland, traveling from one health resort to another in search of relief and possible recovery. Unlike other writers who were able to turn out a daily stint of work, she could work only at irregular intervals, often in pain and fever and the heightened periods of activity always left her physically and mentally exhausted from the strain.

She began by writing lyrics, and at the age of twenty-one published her first volume, "On Wings of Song," 1892. This was followed by "Thoughts and Dreams," 1896, and "Echoes," 1902, each collection marked by an advance in imaginative power and technical skill.

Great however as are Lessya Ukrainka's merits in the field of the Ukrainian lyric, her greatest achievement were in the form of "dramatic poems," a genre which she developed herself and used almost exclusively from about 1902 on. The transition between the two forms may perhaps be indicated by a series of lyric-narrative poems, all of which contained a considerable element of the dramatic.

Her work increased in brilliancy during the closing and most trying years of her life. In June, 1911, at Kutais, Transcaucasia, she produced her masterpiece "Forest Song" in the space of three days after having previously re-written it three times in order to condense and shorten it.

The appreciation of Lessya Ukrainka's contribution to Ukrainian literature began to be widely expressed only after her death. This, however, is usually the case with most innovators in the fields of art and literature. Their stature grows more imposing as the time goes on. The heroic tone and the neo-Romanticism of her dramatic

OLENA PCHILKA, AN EXAMPLARY MOTHER AND EDUCATOR.

It behooves to point out the work of Olena Pchilka, an exemplary mother and educator of more than half a century back. She refused to send her six children to official Russian reactionary schools. Instead she became their elementary teacher and educator at home and thereafter she was hiring instructors to continue the teaching of her children. She wrote many poems and fairy tales for her children which are considered even now as valuable pieces of literary work. Her ability, proficiency and competence as an educator were best demonstrated in rearing and shaping the creative powers of her daughter, the celebrated Ukrainian poetess Lessya Ukrainka whose selected poems and dramas were published in English translation by the Ukrainian Women's League of America in 1950.

poems based on hitherto unfamiliar themes did not meet with a wide response at first, except among the discerning, but admiration and appreciation is steadily growing as the years go by. It is now realized that she possessed a remarkable strong poetic imagination, a universalism in her choice of themes, a profound penetration of the variations of human psychology, together with a style both highly lyrical and charged with dramatic power. She had a vast amount of energy, but unfortunately, little physical strength to support its output. In her soul she cherished an ideal of harmonious life from which all that defiles was to be swept away by human hands; to achieve the realization of this ideal she was ready to battle as far as lay in her power, if not with her hands, then by her words. The pity is that she who had the soul of a fighter was precluded by physical weakness from entering more actively and personally into the arena where the great conflict was and is still being waged.

Три конгреси

В літі ц. р. відбувся ряд конгресів міжнародних жіночих організацій. Про конгрес Світового Союзу Матерей у Брюсселі ми вже звітували. В ньому виступала численна українська делегація, яка видвинула пекучі для нас проблеми й закріпила їх у резолюціях конгресу.

Та пробігли ще конгреси, що заторкували інші ділянки жіночого життя. Варто приглянутись їм і витягнути висновок із їх роботи.

У днях 5.—10. липня відбувся в Стокгольмі конгрес Федерації Працюючих Жінок під гаслом „Права зобов'язують“ Найбільші делегації вислали Англія, ЗДА й Канада. Окрім того 15 країн вислали своїх представниць, у тому вперше по війні Німеччина. В президії й нарадах були заступлені світлі жіночі уми, що досягли найвищих щаблів у кар'єрі, як англійка Кароліна Газлет, електро-інженер, шведка Карін Кок, міністер господарства, й американка, директорка концерну Н. Ірвін. Нарادي проходили ділово й підкреслили ряд проблем, що хвилюють працююче жіноцтво. Це було — осягнення рівної платні за однаково працю, осягнення вищих ступнів для жіноцтва, подвійне обтяження працюючої жінки й матері та затруднення старших жінок. У загальному конгрес устійнив, що в культурних народів заходу вже не йде про здобування прав для жінки, а про здобування впливу на ведення державних справ.

Черговим конгресом був зїзд Обеднання Фармерок, що відбувся в днях 12. до 18. серпня в Торонті. Обеднання дбає про інтереси сільського жіноцтва, просліджуючи в Інститутах Домашнього Господарства краще

добивання харчових продуктів та дбаючи про господинське шкільництво. Оці напрямні були предметом нарад зїзду, в якому взяло участь около 1000 делегаток. Були вперше спостерегіачки з Ливану, Єгипту й Японії, щоб приглянутись до ходу нарад та оснувати подібне обеднання в себе. Конгрес відкликався також до загальної ситуації в світі, остерегаючи перед різкими політичними заходами.

У часі від 3. до 9. червня відбувся в Ванкувері зїзд Світового Жіночого Союзу Абстиненток. Нарادي зїзду йшли в напрямі виявлення загрози алькоголю та його поборювання. Зїзд звертав увагу на занепад моралі в різних країнах, нап'ятував торгівлю наркотиками й широко обговорив різні роди автомобілевих випадків, домагаючись загострення правил руху. Замітною є резолюція, якою зїзд припоручає проводити в країнах широку миротворну програму.

Отже, як бачимо, всі три конгреси розглядали проблеми своїх ділянок, промошували шлях для нових. Та кожен із зїздів так чи інакше відгукнувся на проблеми загально-політичної ситуації в світі. Видно, що кожне середовище жінок, бажаючи працювати над своїми справами — все ж пам'ятало про світову напругу сил, що може звести внівець їх зусилля.

Усім ще перед очима зїзд Світової Федерації Демократичного Жіноцтва, що радив на початку червня в Копенгазі. Велика участь делегаток та грімкі кличі рівності й свободи не обманули нікого. Все виглядало приманчиво і в резолюціях зїзду знайшлося те саме побажання миру, що його знаходи-

мо й на згаданих трьох конгресах. Та зїздові бракувало дечого, що кваліфікувало його зразу. Не було там свобідного висказу думок, дискусії, зудару різних становищ. Все було старанно упорядковане й обчислене на ефект. Похід комунізму на жіноцтво вільного світу.

Провідні жіночі круги вільного світу свідомі того, що час вимагає від них великої напруги. Можливо, що не всі ще збагнули засоби, що не всі йдуть одним шляхом до того. Та в публікаціях великих міжнародних централь уже йде підготовка. Міжнародня Жіноча Рада заповіла черговий свій зїзд у Гельсінкі для підтримки жіноцтва Фінляндії, а черговий зїзд Міжнароднього Жіночого Союзу на Цейлоні має закріпити волю до свободи серед жіноцтва тієї півкулі. Л. Б.

ВІСТКИ ФЕДЕРАЦІЇ

Делегатки на конгрес М.М.М. у Брюсселі, пп. Ірина Павликовська і Марія Дима вже розпочали звідомлення з поїздки. Дня 27 вересня промовляла п. Павликовська в Монреалі, а дня 4 жовтня в Торонті. Виступ п. Марії Дими передбачений у Вінніпегу. Союз Українок Америки запросив п. Ірину Павликовську для звітування про конгрес у Відділах США. Дня 18. жовтня передбачений перший виступ її у Філадельфії.

—о—

Для свята Лесі Українки розіслала канцелярія СФУЖО реферат Євгенії Вербицької з Вінніпегу, Канада — про життя і творчість поетки. Рівночасно одержали наші централь уривок із реферату Іванни Петрів на конгрес М.М.М. у Брюсселі „Про умове виховання дитини“.

Пригадаймо, як воно було

(До дискусії)

Випадково попало мені до рук ч. 1. „Н. Ж.“ Читаючи його зупинилась я на статті „На суд життя“ В душі в мене закипіло. Повстав гнів до тих, хто в живих людях, які стільки пере-страдали, перемучились і всеж зуміли обернути в собі все людське, вбачає лише „корчовані душі“, „покалічені“ і „вихолощені“ наслідки радянського експерименту. Хочеться сказати всім тим авторам, що вони самі винні в тому, що ніодна „жива душа“, очевидячки, ніколи не звирілась перед ними, що ж, очевидячки, вони не викликали до себе довіря. Не обвинувачую їх за те, що мусіли вони маскуватись, щоб зберегти себе і свої родини, але нехай же вони не обвинувачують людей, які ховали від них те, що було справді в них на душі. Сидячи в безпеці в Америці чи в іншій країні, легко кидати каменем в тих, що лишилися по той бік залізної заслони. Слава Богу, вже не маємо потреби маскуватись, але згадаймо недалеке минуле в таборах у часи репатріяції. Чи не боялись люди сказати один одному, звідкіля він родом, щоб випадково не дійшло до пильного вуха советського агента і щоб справа не скінчилась поворотом „на родину“?

Ми, хто жили за залізною заслоною, мусимо розуміти те життя і освітлювати правильно становище людей. Так, боялись один одного, ховалися з думками, тримали душу свою на замку, але жили й думали по своєму. Мені пригадується випадок із шкільного життя, що це ясно розкриває. У мене в 4 кл. був учень Ваня, якого батьки були розкуркулені, втекли до міста і жили тут по чужому паспорту. Ваня був пильний, слухняний учень, а ще до того зберіг у собі щось чисто дитяче. Одного разу, коли я в класі збирала пятачки на „Друга дітей“ у мого Вані грошей при собі не було і він сказав

мені, що мама його завтра іду-чи на базар, принесе мені цього пятака. Дійсно мама Вані прийшла і принесла гроші, а коли я висловила задоволення, що вона часто буває у школі і слідкує за потребами сина, ця мама, неосвічена селянка, відповіла мені:

— Я завжди кажу йому — слухайся своєї вчительки, вони тебе поганому не навчать. Треба дати гроші на „Друг дітей“ — давай, треба дати на „Безбожника“ — давай і на „Безбожника“, але дома забудь мені це все!

Ця мати не боялася сказати мені це все, що було в неї сховано в глибині душі. Як думаете, чи виріс мій Ваня з „покаліченою, вихолощеною“ душею, чи просто зрозумів, що його душа це не заїздний двір, куди кожен може заїхати брудним возом і перерити там усе, що лежить?

Ось ще один спогад про мого учня, комсомольця вже 10-го класу. Так, Саша був комсомольцем, бо його тато — мій професор і мама, науковий робітник, були в 1937 р. заарештовані й заслані. До всіх першотравневих демонстрацій, жовтневих чи шкільних свят Саша малював плякати (бо дуже добре це вмів робити), виконував сумлінно всю роботу, яку на нього накладали, але ні на одній демонстрації чи шкільній вечірці Саша ніколи не був. Часом, коли я в своєму кабінеті готувала все до чергової лекції, Саша приходив до мене, тихенько сідав у куточку і завжди починав розмову словами:

— Олено Дмитрівно, чи можна я поговорити з вами сьогодні про мого тата? Я знаю, що ви були його улюбленою студенткою. Треба було послухати цих розмов, щоб зрозуміти, що у ретельного комсомольця Саші душа була може більше людська, ніж у кого іншого і що його голова думала і ставилась до життя критично і вис-

новки робила зовсім не ті, яких можна було сподіватися.

Пишучи про життя за залізною заслоною, люди уявляють собі його якимось то схематично. Добачують лише вплив комсомолу, комуністичних гасел, а родина? Та в кожній же родині в більшості випадків критикувалося підсоветське життя. А це ж усе робило вплив на дитину, освітлювало картину з іншого боку і глибше западало в душу ніж „казьонні“ слова і похвала „щасливому життю“ Дитяча голова працювала і сприймала критично, але вміла мовчати. Скаже хтось, що це „каліцтво“ душі? Люди добрі, дайте з цим спокій! Але ж і в нормальних умовах кожна „добре вихована“ дитина вже змалечку знає, що не все можна казати вголос, що є речі, про які при сторонніх особах говорити не можна. Батьки їх самі того привчають і ніхто не вбачає тут „каліцтва“ душі. На доказ того, як діти розбираються в тому наведу такий приклад:

У мене був у 4-му класі один дефективний учень Коля. У часі перед Великоднем встає хтось із учнів і питає мене, чи можна пекти паску, бо той учитель, який був передо мною, сказав, що цього робити не можна. Питання було прикре для мене, але відповідати не довелося, бо оцей Коля підскочив і відповів за мене:

— Дурак, що ти питаєш Олену Дмитрівну за такі речі? Коли вони тобі скажуть, що паски пекти можна, то їх виженуть із роботи і що вони тоді їстимуть?

Після такої відповіді мені лишилось тільки сказати:

— Тихо, діти! — і продовжувати далі перерване навчання.

Отже вплив у вихованні не був однобокий, родина „співпрацювала“ зі школою. Та й відкіля набрались би такого розуму всі автори отаких статей, коли вони все життя про-

Н о в а д і л я н к а

Десята конвенція США зацікавилась одною ділянкою моєї праці, що її вдалось мені розвинути в Шикаго. Тому й заохочена редакцією „Нашого Життя“, хотіла б я висловити деякі думки з приводу того, щоб пояснити ближче, як це вдалося нам її розвинути.

Як містоголова США, мені приходиться дуже часто виступати від імені США на громадському форумі. У ході взаємин треба було дуже часто знайомитись, а часом шукати знайомств серед чужинців. Мене здивувало, а то й вразило те, як мало чужинці поінформовані про нас. Широкі маси знають дуже мало, або зовсім неправильні речі. Навіть провідні особи в американських жіночих організаціях, що щиро цікавились нашою культурою, виявили повне незнання наших справ. Треба було мені доложити багато труду, заки я вияснила, що українці — це не росіяни,

жили там, а за роки скитальщини тільки й думали за те, як би уникнути репатріації, куди переселитися і т. д.? Не думаю, щоб усі вони сприймали все те, що казалось, писалось і показувалося в кіно, як істину, яка не підлягає здоровій критиці. Людина має розум, а розум не є сліпий кінь, якого можна вести куди захочеш.

А якщо вони там не жили, то нехай не беруться за такі теми.

На закінчення мені хотілось би, щоб автори, які торкаються цього питання, звернули увагу на те, що починаючи від елементарної школи і кінчаючи високими, наші діти тут у чужомовних для них школах, ведуть перед. Очевидячки, в цих дітях закладено здорове начало, а виховували їх уже ті батьки, що самі одержували освіту й виховання в „советському раю“ Як же могли б душевні каліки-батьки виховати здорову дитину?

Олена Шпаківська

ані поляки, а нарід з окремою мовою і багатим минулим.

Другий приклад такої непоінформованости дав Уряд Натуралізації й Еміграції в Шикаго, який не признає такої нації як українська. Тут уже весь український загал докладає старань, щоб це становище важної для нас установи правильно наставити.

Зустрівши такий стан, я прийшла до висновку, що кожен Відділ США повинен проробити певну освідому роботу в кругах, які йому доступні. Нашим обовязком є не тільки працювати внутрі нашої спільноти, але популяризувати наше ім'я та визвольну боротьбу України, бо це один із обовязків, який накладає на нас поневолена Батьківщина.

Тому я стала бачно слідкувати за кожною нагодою, де можна було українським жінкам виступити. Така скоро трапилась, бо французи Шикаго влаштували міжнародно виставку і нас запросили. Наша виставка була дуже успішна, нами цікавились і прохали вдержувати звязок. На цій виставці зустріла я жінок інших народів сходу Європи. Скоро трапилась знову нагода увійти з ними у звязок, коли литовці запросили українців на 35-літні роковини їх державної незалежности. Тут я познайомилась із дружиною литовського консула, що була головою Балтійського Комітету Жінок. У склад цього Комітету входять естонки, латишки й литовки, які прихильно поставились до навязання ближчих взаємин.

Вслід за тим ми постарались ці взаємини розгорнути. Щоб познайомити тих чужинок ближче з нашою організацією, 22 Відділ США влаштував для них чайне прийняття. Ми підготували його з певною програмою, відбулась доповідь, як із нашого боку, так і з боку гостей, невеличка концертowa частина та висвітлення фільму з показу народньої ноші. Прий-

няття залишило в присутніх гарний спогад та закріпило взаємини. В дальшому могли ми числити на їх співпрацю при спільних акціях чи участі в наших починах.

Оце був початок наших взаємин. Спершу ми обмежились тільки звязком із балтійками, що такі ж поневолені серед народів СССР. Пізніше прибуло ще знайомство з хорватками з нагоди їхнього конгресу. Дальших взаємин ми не шукали, щоб не ускладнювати справи можливими політичними розбіжностями. Та й так воно коштує певного зусилля вдержувати їх і все дальше поширювати відомості про себе.

А до цього служать нам імпрези, в яких беремо участь. На прохання Ілліной Бел Телефон Компані ми влаштували в їх головнім будинку Різдвяну виставу, яка тривала два тижні й згідно з їх відомостями відвідало її около 3,000 осіб. Дальше в найбільшому музею в Шикаго влаштували ми показ ноші, танку й пісні, а в музейному ресторані наші членки подавали під час виставки святвечірні страви. На запрошення Нешіонел Бродкестінг Ко. США виступив цього року на телевізії з показом народнього мистецтва та варенням типово української страви, а саме борщу. Цей виступ був успішний, бо ми дістали багато листів від глядачів, які заохочували нас до дальших виступів та дістали багато замовлень на українську куховарську книжку, яку видав Інтернаціональний Інститут у Філадельфії.

Звісно, всі ці імпрези коштують багато праці й хвилювань. Але, коли зважити, що їх перевів один тільки 22 Відділ США, то справа видається можливою й для інших Відділів. Коли мають і з нами числитись, тоді мусимо бути всюди і мусимо представити себе в корисному світлі. Світ мусить довідатись про нас, а це є також обовязком Відділів США. **А. Федуняк**

Посвячення й відкриття Дому СУА заплановано на неділю 4 жовтня, ц. р., в годині першій попол. Запрошено всі місцеві й дооколичні Відділи СУА, організації й товариства, центральні установ в характері кумів, редакції і гостей. Заплановано теж святочний обід.

Торжественні відкриття і обід є під зарядом господарського комітету з п. Анною Сивуляк, головою господарської секції СУА на чолі.

—о—

В неділю 8 листопада ц. р. відбудеться 20-літній ювілей існування Тов. "Дочки України" 42 Відділ СУА у Філадельфії. П. Євгенія Задорожна є головою Ювілейного Комітету 42 Відділу.

—о—

Централа СУА скликає **Прилюдні Збори** в неділю 18 жовтня, ц. р., на яких **Ірина Павликовська**, делегатка СФУЖО на Конгрес Світового Союзу Матерей, в Брюсселі, Бельгія, поділиться своїми враженнями з конгресу і поїздки в Європі. Пані Павликовська відвідала українські громадські установи в Бельгії, Франції й Німеччині. Збори відбудуться в годині 3 попол. у великій залі Клубу Горожан, 849 Н. Френклин вул. у Філадельфії.

Просимо членок Відділів СУА і все громадянство до численної участі.

Подібні збори відбудуться теж у Нью Йорку, Ньюарку, Бофало, Клівленді, Детройті й Шикаго. Дати будуть проголошені в часописах. Відділи СУА в поданих місцевостях займуться зорганізуванням цих зборів.

—о—

Десята конвенція СУА вже за нами, але перед нами вся праця, яку ця конвенція намітила для нашого виконання в сезоні від 1 вересня 1953 до 1 липня 1954.

Віriamo, що делегатки десятої

конвенції зложили докладні звіти у своїх Відділах, а Управи Відділів приготували вже відповідну програму діяння. Одначе не зашкодило б прочитати собі ще раз резолюції і рішення Конвенції, які були подані в останніх числах Нашого Життя, щоб перевірити чи не пропущено у Вашій програмі якої важної ділянки. Деякі зміни й додатки до статуту СУА, ухвалені на 10 Конвенції (теж друковані в Нашім Житті), треба рішуче засвоїти у Відділах, а особливо ті що стосуються до Річних Зборів і виборів Управи Відділу.

Обіжник у всіх справах внутрішньої господарки СУА, буде розісланий Відділам СУА при кінці вересня.

Екзекутива СУА.

ЛЕНСІНГ, МИШ.

Весільна гостина

Заходами п. Анни Наконечної відбувся дівич-вечір молодой Моніки Мирончук. Гості на цій забаві не забули про Комітет „Мати й Дитина“ Збіркою зайнялася п. Наконечна й збрала 7.50 дол. Дня 25. липня звінчав молодих, п. Моніку Мирончук і п. Петра Вольнюка, о. монсіньор Шмондюк з Гемтремюк. На весільній забаві збірка принесла 12.75 дол. Збірку перевела також п. Наконечна.

На дівич-вечорі жертвували: Петро Вольнюк, молодий, 2 дол., по 1 дол.: Марія Даниловська, Анастасія Полиговська, І. Старобранський, Анастасія Забронська, Марія Маліхана, репту дрібними.

На весіллі зложили: Петро Вольнюк, молодий 2 дол., по 1 дол.: Анна Наконечна, Микола Чорний, Іван Богач, Маріян Заблотський, Іван Мученюк, Славко Забротський, Борис Забротський, Андрій Груник, Микола Вульчак, Михайло Гудз, решта дрібними.

ЦЕНТРАЛЯ СУА ОДЕРЖАЛА
 від 1. липня до 20. вересня 1953:
 Річна вкладка й організаційний фонд:

Від. 11 Трентон 20.00 5.00
 14 Клівленд 20.00 —

Фонд Централі СУА:

Від. 11 Трентон 33.68
 14 Клівленд 22.00

Фонд Дому СУА:

Т. Мельничук, Джемейка 10.00
 Л. Придаткевич, Меррей 5.00
 Анна Говтрі, Шикаго 2.00

Пресовий фонд Н. Ж.:

А. Наконечна, Лансінг (зб.) 7.00
 П. Кучкуда, Сідар Гров 5.00
 Н. Ковалишин, Нептун 2.00
 Анна Кізима, Нью Йорк 1.60
 Іванка Подола, Шикаго 1.25
 Н. Н., Монреал, Канада 1.00
 К. Коленяк, Кінгстон, Н. Й. 1.00
 Г. Погішко, Бофало 1.00

Вкладка до СФУЖО:

Від. 11 Трентон 3.15
 14 Клівленд 3.30

Фонд „Мати й Дитина“:

Анна Наконечна, Лансінг, Миш., (збірка) 20.00
 Кат. Андрусів, Рочестер 5.00
 Лідія Придаткевич, Меррей 5.00
 Марія Федуняк, Шикаго 4.00
 Др. Зоя Плітас, Стейт Саторіюм, Мд. 2.00

З подякою

Антоніна Кульчицька,

фін. секр.,

Марія Бабяк, касієрка.

ДО ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ НАШОГО ЖИТТЯ

Коли міняєте помешкання, прохаємо подати нам нову адресу якнайскоріше, щоб числа журналу не марнувалися. Згідно з найновішим розпорядком поштового уряду, недоручені числа до нас не вертаються, їх почта нищить, а нас тільки повідомляє, що недоручено з причини невідомої нової адреси передплатниці. За кожне повідомлення ми платимо ще 2 центи. Через те додаткові числа можемо висилати після одержання 30 ц. (можна значками).

Наше Життя за липень і серпень було в числі 7 і було зазначене не на обкладинці а на сторінках в середині. Передплатниці які реклямують число 8, певно цього не завважили.

Адміністрація Н. Ж.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Звіт із піврічної праці 6 Відділу СУА

Дня 21. червня членки 6 Відділу мали нагоду почути перегляд праці за минуле півріччя.

Відділ начисляє 84 членки з давньої та нової імміграції. Досі Відділ відбув 5 місячних і 1 піврічні збори, де обговорювано та вирішувано справи Відділу СУА та загально-громадські. За той час зорганізовано: Академію сл. п. О. Басараб, День Матері, забаву.

В лютому влаштовано академію для вшанування пам'яті О. Басараб, як символу Жінки-героїні, з програмою. У своєму рефераті п. Повх чітко зобразила важкий шлях змагань і жертв нашого жіноцтва за волю України. Жін. Відділ хору „Боян“ совісно підготувався до виступу з піснями, які зливались у цілість так поважної програми академії. П-на Івасів пригадала нам своє деклямацією, що „І в мене був свій рідний...“ Справді — рідний край і незабутний! Потоптаний чужою ворожою силою кривавого наїздника. „Й на згарищах воскресне наша слава, — прощу їм, — хоч ніколи не забуду!“ — закінчила деклямацію п. Гошовська.

Інсценізація: це останні дні сл. п. О. Басараб у тюрмі. Скатована, вмараючи, радіє, що не зрадила друзів, а вони, оставши на волі, продовжуватимуть боротьбу. І останнє слово „Помстить“

Живий образ: На львівським кладовищі могила О. Басараб (зроблена на зразок оригіналу), присипана снігом, жінки в зимовому українському одязі держать над могилою прапори, коротка деклямація, а з-за куліс лине тихо пісня „Коли ми вмірали“ Прапори хиляться над могилою героїні... „Ще не вмерла Україна“ співає ціла зала. Ще не вмерла, коли нарід має героїв і вміє їх пам'ять берегти в

своїх серцях, навіть у далеких, заморських країнах.

Ми вдячні громадянству Рочестеру за численну участь. — Прихід з академії передано через Комітет „Мати й Дитина“ на бувших політ. в'язнів.

*

Дня 3-го травня улаштовано День Матері з програмою.

У великій залі Українсько-Американського Клубу засіли до спільного обіду (понад 100 осіб) матері з дітьми, запрошені членки 55 Від. СУА, Українського Золотого Хреста, Сестр. Пресв. Богородиці та чоловіки, представники інших організацій.

День Матері відкрила голова 6 Від. п. Мельник, вітаючи присутніх матерей і гостей. Згадала тих матерей, які осталися на рідній, поневоленій землі і там на „пролетарській“ панщині голодні пшеницю жнуть.

Дальше виступали маленькі діти — Христина, Ігор і Сергій Гошовські у спільній деклямації, в якій звеличали любов матері до дитини, і маленький Юрчик Повх „Моя мама найдорожча“ Танець сольо у виконанні п. Ст. Івасів і дуєт у виконанні пп. Ст. і Анни Івасів у народніх строях урізноманітнювали програму. — Під кінець обіду голова 6 Від. п. Мельник передала найстаршій матері і разом прабабці, нашій членкині п. Плюті скромний подарунок, як вияв подяки за її неструджену працю для української громади в Рочестері, на протязі 40 років. Це була мила несподіванка, заплакала п. Плюта, але це сльози радості, а в житті людини вони рідкість. Опісля промовляла голова 55-го Від. СУА п. Дорофей, голова Українського Золотого Хреста п. Росоловська, голова Сестрицтва Пресв. Богородиці п. Лиса. На закінчення п. Онуфрик у своєму рефераті зясувала всі важливі духові цінності, які мусять передати українська мати на еміграції своїй дитині, для

добра дитини, громади й України. Українським гимном закінчено День Матері. Вечором відбулася забава з танцями.

*

Контрольна комісія у складі пп. Хоптяк і Герула перевели перевірку праці й каси та ствердили, що все ведено як слід.

Приходу було 510.11 дол., розходу 410.30 дол., сальдо \$99.81.

Відділ закупив 2 уділи дому СУА на 200 дол., на Ком. „Мати й Дитина“ 20.00 дол., на ЗУАДК 15.00 дол., вкладки до Централі 30.00 дол.

На Х. Конвенції заступали наш Відділ пп. Герула і Онуфрик.

На зборах у січні ухвалено, що кожна членка, яка заплатить повну вкладку, на випадок хвороби одержує раз на рік 5 дол. як хворобове. Та слід подивляти ідейність наших членок, пп. Стахів, Герула, Гарбуз, Санагурська, Тербушка і Бойко жертвували своє хворобове по 5 дол. на новий прапор Відділу. Пп. Гарбуз і Стехна ще й від себе дали по 5 дол. на прапор. П. К. Андрусів жертвувала своє хворобове 5 дол. на Ком. „Мати й Дитина“.

Цією дорогою складаємо вище згаданим членкам щиро-сердечну подяку.

Невелика наша праця, бо Рочестер багатий на організації, а кожна хоче виявити свою життєвість. Відданість, жертвенність і згода між нашими членками дає нам сили до дальшої успішної праці нашого Відділу.

Секретарка

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Зустріч із Докією Гуменною

Дня 10. червня ц. р. жіночі організації Міннеаполісу — Сант Пол: Сестрицтва укр. прав. церков св. Юрія Переможця, св. Арх. Михаїла, св. Микола, 16-ий Відділ СУА і Золотий Хрест улаштували родинну зустріч відомій письменниці Докії Гуменній у залі Сумівської домівки. Вечір почався о 7-й годині вечора при великій участі жінок і гостей-мужчин.

З привітанням від імені всіх жіночих організацій виступила

п-ні Валентина Єрмоленко. Потім п-ні Олександра Костюк познайомила присутніх з біографічними даними нашої письменниці й її творчістю. Далі п-і Докія Гуменна прочитала нарис (ще недрукований) „Таємниці минулого“ — що розяснює деякі незрозумілі місця в „Великому Цабе“. Виринуло багато запитів навіть наукового порядку (про археологічні розкопки трипільської культури), а вичерпну відповідь на такі питання дала відомий археолог (яка працювала в цьому) трипільської культури п-ні Неоніла Кордиш. По закінченні зроблено спільну фотографію. Присутні розійшлися з приємним враженням від цього вечора. Жінки подарували на фонд друкування творів письменниці 23.40 дол.

Валентина Єрмоленко

ДІТРОЙТ, МИШ.

Північний звіт 23 Відділу СУА

Дня 15. лютого влаштовано з рамени нашого Відділу свято Ольги Басараб. У церкві св. Івана Хрестителя відправлено Сл. Божу й Панахиду. О. парох мав дуже гарну проповідь, що зворушила всіх присутніх. Потім у залі голова п. Анна Попович відкрила свято і прочитала реферат про життя жінки-героїні. Слідувала перекуска, під час якої промовляли членки.

Дня 5. березня Відділ відбув святочні сходи в честь Лесі Українки. Сходи відкрила голова Відділу п. Попович і поклала до слова п. Анастасію Королишин, яка приготувала реферат на цю тему. Слова її, що характеризували поетку, зворушили всіх. Голова п. Попович запросила членок і гостей до перекуски і по черзі поклала до слова.

Дня 10. травня як і кожного року наш Відділ відсвяткував свято Матері. Програмою зайнялись СС. Службениці нашої школи при церкві св. Івана Хрестителя. Вони доложили всіх зусиль, навчаючи дітей співу та деклямацій. Дві точки танків приготувала молода панночка О. Драгінда. Публика подяку-

вала дітям гучними оплесками. Членки приладили перекуску з кави й домашнього печива. Були присутні отці парохи нашої церкви, о. др. Кнап, о. Пізярко й о. Прокопович. Наш Відділ звеличав найстаршу маму й маму, яка мала найбільше дівчат зі собою, обдарувавши їх. Голова Відділу подякувала всім присутнім, що звеличали наше свято.

А. Назаркевич, секр.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Річний звіт 33 Відділу СУА

33 Відділ ім. Лесі Українки засновано дня 26. жовтня 1952. Оснування нового Відділу мало на меті притягнути більше новоприбулих жінок до праці. На основних зборах були присутні голови й відпоручниці існуючих уже Відділів СУА, які повітали почин організації нового Відділу та заповнили від себе повну співпрацю. На зборах вибрано управу в такому складі:

Пп. Михайлина Ставнича, голова, Лідія Гладка, містогорова, Леся Погляд, секретарка, Ірина Дмитрак, скарбничка, Іванна Яремко, орг. референтка, Ю. Тарнавська, госп. референтка.

Того ж дня зорганізовано збірковий пункт Комітету „Мати й Дитина“. Провід його обняли: пп. Стефанія Городиська, голова, Марія Олексин і Володимир Городиська, членки. Про успішну працю цього пункту ми вже подали звіт у Вістях Комітету „Мати й Дитина“

Відділ має зареєстрованих 37 членок. Веде свою діяльність у трьох напрямках: внутрішньо-організаційному, імпрезовому й допомоговому (збірний пункт „Мати й Дитина“).

Засідання Управи відбуваються періодично, щоб полагодувати всі біжучі справи. Відбулись також ширші сходи членок. На перших голова п. М. Ставнича прочитала реферат про загально-організаційну схему та значення СУА. Другі сходи були присвячені річниці голоду на Україні, на яких п. Лідія Вовк прочитала свої спомини. Відділ співпрацює з ін-

шими організаціями. Для налагодження товариського контакту з існуючими вже Відділами СУА управа влаштувала вечірку, на якій зійшлися представниці давньої й нової іміграції і приємно провели час. Для здобуття фондів Відділ улаштував забаву, яка принесла матеріальний зиск. Це дало змогу покрити зобов'язання Відділу супроти Централі та зложити пожертви на курси українознавства в Клівленді 50 дол., і на Комітет „Мати й Дитина“ 50 дол.

Відділ бере участь у радіограмі Клівленду, де вшанував пам'ять жінки-героїні (реферат п. Л. Гладкої, деклямація п. Л. Боднар і фортепіянове сольо п. М. Грушкевич) та народниці Лесі Українки (реферат п. І. Солук, деклямація п. М. Олінкевич), День Матері (реферат п. Якубович).

Членки Відділу й Управи допомагають іншим організаціям переводити їхні імпрези, головна наша господарська референтка з іншими членками все чинна при буфетах та гостинах.

Управа Відділу старається сповняти обов'язки, як тільки їй на це обставини дозволяють. Важко є заохотити більше членок до праці, однак до того все змагаємо.

ІЗ ВИСТАВОК НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

З початком травня відділ Української Громади Мерілендсу (Сидней) започаткував виставку народнього мистецтва. На її відкритті був присутній посадник міста та інші визначні австралійці. Добором експонатів керувала п. Ніна Денисенко.

З нагоди зїзду Українців Католиків Канади влаштувала спархіяльна управа Ліги Українських Католицьких Жінок виставу нар. мистецтва, нолучену з виставою картин українських мистців Едмонтону.

Прохаємо всіх наших дописувачок подавати читко писані звіти тільки на одній сторінці паперу, щоб заощадити нам переписування їх. Рукопис, записаний з обох сторін паперу, не надається до вжитку в друкарні.

Земля плаче

2)

Одного не сплатили, а вже друге давай. Найгірше ж з тими „зустрічними плянами“. Наложили на село скільки там чого дати. Потягнулись, дали. Аж тут приїжджають представники і кажуть: „Товариші! Наша влада наклала на вас податок, але дуже маленький. Ви самі бачите, що вам ще багато лишилося. Ви можете дати вдвоє стільки, скільки дали. Тому самі добровільно висуньте від себе „зустрічний плян“ і пообіцяйте здати те, що вам зайве. Від того, що ви самі добровільно оподаткуєтеся «зустрічним пляном», ви скріпите нашу державу, яка дбає про вас день і ніч і на яку зазіхають американські і всякі інші капіталісти. Ми пропонуємо ухвалити зустрічний плян в такій самій кількості, як був основний. Тільки вороги советської влади можуть з нами не погодитись. Але ми їх уже вигнали не одного з села і ще будемо виганяти!.. Отже, ставимо пропозицію про ухвалення «зустрічного пляну» під голосування: хто проти?..“ Звичайно, „проти“ люди бояться голосувати, а як хтось і відважиться, того зараз у список ворогів запишуть, права голосу позбавлять і зі зборів виженуть. А тоді знову: Хто ще проти?! Отак голосують, голосують, поки і не запишуть у протоколі „одноголосно“. Та сьогодні запишуть, а завтра вже й тягнуть: давай! Ми отих зустрічних плянів на хліб по два рази у перший рік „ухвалювали“, а на мясо та на облігації — по три. І все „добровільно“ та „добровільно“, а то таке „добровільне“, що потім і подушки позабирали, і з хат повиганяли, а котрих, то і в Сибір запроторили. Оце пшениці скажуть з десятини спочатку 30 пудів здати, потім по першому зустрічному ще 30 пудів, а по другому зустрічному ще 20 пудів, та ще жита, та ще ячменю, та ще вівса, та ще проса, та ще

гречки. Це до бідняків. А до середняків більше. Ну, а вже до „куркулів“, то відразу — „плян до двору“: по 300 пудів усього з десятини — хоч роди, а дай. Не даси — розкуркулять і в Сибір на десять років засудять. Таке то, бачите..

Перший рік, то ми з останнього тягнули, мовляв, краще голодні посидимо та в спокої. Аж воно, бач, не туди: що скоріше виконали, то скоріше треба було „зустрічні“ висувати. Видно, така постанова була, щоб у нас нічого не осталося... Тоді наші люди вже й дбати перестали: „Хай їм грець! — кажуть. — Все одно тому кінця не буде. Скоріше самі поконаємо, чим ті пляни виконаємо“. Вже в 1930 році залишилися ми державі винні, не памятаю, скільки там чого. На другий рік — ще більше, а в 1932 році прийшов нам кінець. На кожного господаря карточки позаводили, а в тих карточках усі борги за три роки позаписували — і просто, як з ножем до горла: давай! День і ніч у сільраді представники на зміну сидять і людей викликають: „А ти ще того не віддавав, а ще того не заплатив, а ще он цього не виконав“. Та при тому все водно: „Вступайте до колгоства, то вам держава борги подарує. Ви, — кажуть, — господарювати не вмієте, землю державну марнуєте, врожаїв належних не збираєте, тому і плянів не можете виконати. Вступайте до колгоства, то ми вас навчимо, як коло землі по-культурному ходити“ І знову борги, і знову розкуркулюють, і знову податки нові, і спокою ні вдень, ні вночі.

Голову сільради нашого взяли, у тюрму посадили і на заслання засудили за те, що ніби за кулаками руку держав. А на його місце прислали якогось не то жидка, не то татарина, не то, хто й зна що. Казали на його Сьома, а як він справді називався — то ніхто не знав дола-

ду. Якось так чудно, що й не вимовити. Там таке утле було, що, здається у пучці роздушив би, а скільки воно накопостило в селі та людям сала за шкуру залило — не повірили б!.. Жінка у його була, як на сміх, гладка, от у ці двері не протовпила-ся б, та біла, та гарна. Тільки що дурна дуже і невчена зовсім. Її у нашій школі за завідувачку поставили. А воно, яка там з неї завідувачка, чи вчителька, коли вона й сама не дуже то грамотна була. Та ще й безязика якась. Ніяк було, „р“ не скаже, тільки „г“, та й дітей так понаучувала. Мій Миколка одного разу у хаті читає та все „когова“ та й „когова“. Думаю собі, що воно за слово якесь таке чудне, може яка машина нова. Дивлюсь у книжку, аж там „корова“. „Чого ж ти, — питаю хлопця, — читаєш «когова»?“ „А то, — каже, Глафіра Ігнатовна так читає“. І ото, як пішло по селі, то її ніхто інакше позаочі не називав, тільки „Когова“ Його — Сьома, а її — Когова. І дитина у їх була, дівчинка, у нашому селі вже народилася і називалася так само чудно: Сталіна.

Восени 1932 року біда у нас була вже страшна. Тільки врожай зібрали ще й податків не сплатили — а вже їсти нічого. У мене тройко діточок уже було: очих двоє, що тепер, та меншенький — Василько, чотири роки мав, і четвертого я отот сподівалася.

Багато вже було таких, що хотіли з села тікати та в місті роботи шукати. Але не пускали. Не давали довідок. А без довідок на роботу не приймали, ще й нераз етапом у село привозили назад і судили за дезертирство. Одно слово — погибель!

Аж якось уже після другої Пречистої наїхало до нас тих представників щось четверо. Та й знову почали з хлібозаготівлі і з куркулів, а скінчили на колгоствах. Ну й голосувати:

хто „за“, а хто „проти“? А люди всі, як у рот води понабирали, ні так, ні сяк, і рук не підіймають. Тоді представники взяли список села і всіх по імені викликають. „Ти, — питають, »за«, чи »проти«? Коли »за« — то от підписуй заяву до колгоспа. А як не підписуєш, то тоді ти ворог колективізації, і вже ми тебе запишемо, куди слід!..“ Як счинився ж тоді крик, як почали жінки голосити, як почали чоловіки сперечатися, — Господи! — кінець світа!.. А тим — байдуже, тільки і знають: „за“, чи „проти“?

Тут уже трудно було викрутитися, і багато наших людей заяви до колгоспа по підписували. Були, правда, й такі, що не піддалися, але мало.

Дійшла черга і до нашого тата. Викликали їх до стола і питають:

— Ну, а ти, старий, як: „за“ чи „проти“?

А тато, — царство їм небесне! — мудрі у нас були. Хоч і вченого, то не раз за пояс заткнули. От вони й кажуть:

— Товариші президія, чи можу я щось спитати?

— Можеш, — кажуть, — тільки недовго.

— Та я коротко: є у мене стіл у хаті, то як ви скажете: чи поставити мені його коло того вікна, що на вулицю, чи коло причілкового?

Ті, в президії, одне на одного зирк-зирк, бачуть, що то не у столі діло. А Сьома відразу й одрубав:

— Коло того, що на вулицю!

Це так, щоб тата з пантелику збити: ось, мовляв, як ми скоро діла рішаємо!

А тато:

— Е-е-е, товаришу, коли ж у мене той стіл зроду під причілковим вікном стоїть, бо мені так зручніше.

Ох, як тоді ті в президії розлютилися, а один як не вріже кулаком у стіл, як не закричить:

— Ти нам тут голови столом не мороч!!! Яке нам діло до твого стола?! Постав собі його на голову, як хоч! Ти скажи просто: ти з колгоспом, чи проти?

А тато спокійно так та поважно відповідають:

— Не маю я права казати ні так, ні сяк, бо це не моє діло.

— Як не твоє діло?!!

— А так самісінько, як мій стіл не ваше діло.

— То колгосп, по-твойому, чиє діло?

— Та тих, хто його хоче.

— А ти, виходить, не хочеш?

— Мені байдуже.

— Значить — „проти“?

— Та чогож „проти“? Хто хоче — хай іде.

— А ти?

— Що я?

— Вступаєш до колгоспу?

— Я не вступаю.

— Ага, ну, значить, ясно: запишіть, що Борщук Трохим є проти колгоспу.

— Пишіть, що хочете, — тато їм. — Тільки я вже сказав, що я ні „за“ ні „проти“. Хто хоче — хай собі вступає. Мені до того стільки діла, як вам до того стола.

Люди, хоч і які налякані були, та почали сміятися. А ті, з району, аж запінилися, такі люті. Сьома ж просто батькові в очі скаче:

— Ти, — сичить, — враг советської власті!

А тато знову:

— Та то давно вже старі люди казали, що як хочеш мати ворога, то дай йому скибку хліба. Виходить — правда. Я советську власть п'ятнадцять років хлібом годую, то ще б не став ворогом?!

— Ти, ти, — кричить Сьома, — куркульська твоя морда, паразит, експлуататор робочого класу! Не годував ти советської власті, а твої наймити!!! Ти тільки пузо випасав та з нагайкою ходив і наймитів по спинах різав!

Та це сказавши, дойняв тата до живого. У цілому ж селі не було чоловіка над тата працюючого; хвилини ніколи не згайнували! Та й наймитів ми не тримали ніколи. От тато як вчули таке, то вже й не пам'яталися. Як не крикнуть і собі до Сьоми:

— Ах, ти ж, сопляку! То я — паразит?!! Я — експлуататор?!!

А ти ж тоді хто, га?!! Ану, дай руку, собачий сину!!!

Вхопили його за руку, приложили до своєї і — до людей:

— Ану, дивіться, люди: чия рука робоча, а чия паразитська? Чия від роботи порепана, а чия тільки нагайку вміє держати?

Сьома скрутився, як вуж, шарпається, щоб руку випручати, а тато не пускають. Тоді ті з району повихоплювали нагани і — до тата. Один як не зацідить у голову — аж хруснуло, а другий вистрелив, та не попав. Господи, як не счиниться крик! Люди кинулися тікати, хто у двері, а хто у вікна. Писк, плач, колотнеча! А я і двоє братів кинулися тата спасати, бо вже і через голови видно, що їх на сцені повалили і ногами б'ють. Та хіба ж через таку нашу пробешся?! Куди там! Збили й мене з ніг, топталися по мені, я вже думала, що й жива не вийду...

Вже пізніше, як люди порозбігалися, а представники забрали тата і обох братів до району, то мене майже без пам'яті принесли додому. Три дні промучилася я, а на четвертий сповила дівчинку. Пожило воно, бідне, один день та й переставилось. А жаль! Там така ловкенька дівчинка була: біленька, пухкенька та велика, немов їй зо два місяці, їй — бо! І рученята та ноженята, як ниточками полеревязувані, такі грубенькі. Ех, і досі жаль, як згадаю.

А невістки зараз на другий день побігли до району наших рятувати: адже забрали їх отак за „здорово живеш“. Пішли вони, та ледве самі вернулися. Накинулися у районі на них, вилаяли і сказали, що наших судитимуть. „Ваш батько, — сказали, — ворог советської власті. Він, як побачив, що селяни масово вступають до колгоспу, кинувся на представників влади з ножем і хотів їх повбивати. Він збори зірвав, а ваші чоловіки йому помогли. Таке накрутили — ка-зна що. Прийшли обидві, сльозами умиваючись, та що порадиш?“

Ну, от, поховали ми дитину,

а на другий день приходиться виконавець, та не до Кіндрата, а до мене, і каже:

— Іди, Тетяно, тебе голова сільради кличе.

— Оттуди, — кажу. — Адже бачиш, що нездужаю.

— Коли таки йди, бо діло важне. Він тобі пособити хоче.

— Цур йому, — кажу, — твоєму навіженому Сьомі. Уже ж, бачиш, пособив.

— Ба ні, — тягне далі виконавець, — хоче справді пособити. Він сьогодні такий, хоч до болячки його клади. Та й Когова по нього двічі прибігала. Реве — аж сумно. І лікар із району оце тепер був. Іди, Тетяно, може й справді, той Та, чуєш, не до сільради, а до них до хати.

“Що воно таке? — думаю собі. — Може й справді хоче пособити татові і братам”

Зібралася я та й пішла. Ледве, ледве доплелася. Ноги в мене трясуться, в очах темніє, і піт із мене струмками летить. Увійшла в хату, аж справді Когова голосить, дитина кричить, заходиться, і Сьома заплаканий сидить. Як побачили мене, то так зраділи, так зраділи: на стілець садовлять, по плечах гладять, а Сьома й питає:

— Чи то правда, жіночко (та так чемно: “жіночко”), що у вас дитинка померла? Ай-ай-ай, нещастя яке! Та й у нас таке саме: вмирає наша Сталінка. Молока, знаєте, у Глафіри Ігнатовни бракує. Позавчора напоїли її коров'ячим, а вона від того мало що не вмерла. Лікар сказав, що їй беззастережно материнське молоко потрібне, бо вона дуже слабенька і на коров'ячому молоці не видержить. У нас і перший синочок помер із тої самої причини. То, може б ви той Може б так згодились нам нашу Сталінку годувати? Однак же у вас молоко пропадатиме. Ми б вам даром того не схотіли: заплатимо, скільки хочете.

А Когова і собі:

— Будьте такі добрі, хоч на два місяці згодьтєся! Ви ж сама — мати. Подивіться, яке воно, бідненьке, хоре! Уже два дні

нічого не їло, голодне, а коров'ячого молока, казав лікар, ніяк тепер не можна давати.

Подивилася я на дитину, а воно й справді худе, худе, аж синє, кулачки смокче і кричить, випинається — голодне. Жаль мені стало:

— Давайце, — кажу, — дитину сюди!

А груди мені поналивало — руки не піднесу. Приложила я дитину, а воно так і припало, як п'явка, аж захлистується. І нудно мені, і страшно, і мов бридко, що ото чужа дитина моє молоко п'є. Та ви скажіть, що воно таке: от у мене молока за кожною дитиною стільки, що й близнюків годувати — то байдуже. А тут вам така жінка, молода та товста, а молока не має, і дитина — сама шкурка та кісточка.

Поки я дитину годувала, мені вже й їсти понаставляли: і молоко, і хліб білий, і масло, і яйця, і сир із сметаною, і мед.

Дитина так і заснула при грудях. Забрала її мати, положила в колиску, а тут і лікар знову в хату. Вислухав батьків і каже:

— Знайшли ви найкраще лікарство: материнське молоко. Таких кволитих дітей, як ваша, не можна годувати штучно. Як вона поправиться і окріпне трохи, тоді тільки можна починати з кашок. На сьогодні з неї вистачить. Шлунок у неї ще ослаблений, і не можна його дуже навантажувати. Другий раз погодуйте її тільки завтра рано. Завтра приїду знову.

І поїхав.

А тоді Сьома:

— Скільки ж ви, жіночко, з нас возьмете?

— Нічого, — кажу, — не возьму. Ви от за моїх батька та за братів заступіться, щоб їх випустили. Та ж знаєте, що вони невинні!

Скривився Сьома:

— Я з вами про плату, а ви...

— А я з вами про кривду. Направте ту кривду, що невинним людям зробили, а я вам дитину задаром годуватиму.

— Постараюся, — каже Сьома, — постараюся.

А я й по очах бачу, що бреше.

— Ой, глядіть! — кажу. — Як збрешете, то не прийду!

— Та що ви, Тетяно, такі чудні?! Ви думаєте, що то моя вина? Я — нічого... То ті представники. Вони ж старші від мене. Але я зроблю усе, що в моїх силах буде зробити. Приходьте ж завтра рано, то ще поговоримо.

Прийшла я додому, та й застала маму. Почорніли за ці дні, згорювалися, а плакати не плачуть. Тверді були на сльози.

Розказала я, чого мене до Сьоми кликано, і раджуся, що робити.

— Я тебе, жінко, — Кіндрат на те, — не силує. Хочеш — годься, хочеш — ні. Тільки Сьома правду каже, що ті представники старші за нього. Він тепер, коли б і хотів, то вже нічого не зробить, хіба собі нашкодить. Це він знає і нічого не буде ніде казати. А що обіцяє — то бреше, звичайно.

— То що ж — не годиться?

Кіндрат зуби зціпив, вдарив себе кулаком по коліні та й застогнав:

— Ех, жінко, жінко!.. Не хотів би я, щоб ти чужих байстрюків своїми грудьми годувала. Та як його тепер не послухаєш — зість він нас живцем! Дихнути нам не дасть! Ти от що, Тетяно: зроби вже, як він хоче, тільки звзавтра ж прося у його, хай мені довідку дасть, що мене з села пускає. Його тепер із тою дитиною прикрутило, то не відмовить. Побудеш тут яких пару місяців, а я піду до Кривого Рогу, знайду роботу і тоді вас усіх заберу. Воно по всьому видно, що нам уже на землі не хазяїнувати: виморять нас голодом.

А мама слухали та тільки головою хитали, а накінець обізвалися:

— От і дожилася я! Чоловік та сини по тюрмах, доньки у пройдисвітів за мамок, а зятям шахтёрські гармошки у голові заграли! За що мене Господь милосердний так довго на цьому світі держить?!

— Мамо, — Кіндрат до них,

не прикладайте до печеного жару, бо і без того пече!

— Та я нічого... Тільки ж, як воно із землею буде?

— З якою землею? Таж не маємо землі, земля державна. От пішли б раз на збори та й послушали б, що представники кажуть.

— Брехали їх батьки, та й вони з ними! Могили он на полі над чіїми дідами висипані: над нашими, чи над Сьоминими? Чи їх предків кости і досі з землі виорюємо? Ага!.. „Не маємо землі“?!!

— Знаємо, мамо, знаємо! Та тепер їхня сила, їхня й правда. Що ж робити!..

— Що робити? Спитайте мене, то я вам скажу...

— Ну, ну, скажіть уже!..

...Була у нас у церкві ікона Анни Пророчиці. Вона усі гріхи на людях бачила. Видюща така ікона. Не вірите? От як би побачили, то повірили б. Там такі очі, такі очі, що просто в душу заглядають, достеменісінько, як живі. Аж страшно було, дивлячись. Одна молодиця, — то вже давно було, — гріх якийсь тяжкий на сповіді затаїла, а тоді, як йшла попри ту ікону, та ненароком глянула в очі святої, то так і впала мертва. Правда!..

Так от, як Кіндрат промовив до матері: „Ну, ну, скажіть уже“, то в них очі стали зовсім такі, як у тої святої Анни Пророчиці: гострі, та видющі, видющі!..

— Скажу, — говорять тихенько і на Кіндрата кивляться. — Скажу, зятю... Та не тобі одному... Ось піди в село та склич усіх людей. Хай приходять з косами, вилами і сокирами. Тоді я вам скажу, що робити!..

Пішла я на другий день до Сьоми. Не хотів спочатку довідки давати:

— Заплачу, скільки хочеш, а довідки не дам: не маю права.

Торгувались ми торгувались, аж Когова вийшла:

— Дай їй, — кричить, — довідку! Мені дитина важніша, як твій закон!

Помявся він, помявся, але таки згодився:

— Добре. Тільки до колгоспу мусите вступити. Однаково, як переїдете до міста, то землю покинете. Вам уже з неї користи не буде. Та й за податки тебе не тягатимуть. Бо я то вже тебе б не тривожив, та тільки як прийдуть з району, то не помилюють ні тебе, ні мене. І про довідку, — чуєш? — нікому ні мур-мур!

Отак вступили ми до того колгоспа. Віддали коні, плуг, борозни і ввесь реманент. Корову ж у нас ще навесні забрали на мясо. Пішов Кіндрат нишком із села, а я з дітьми лишилася.

Тато наші так і померли у тюрмі, а братам суд був, і присудили їх обох у Сибір на десять років.

А в селі, мало що голод, а таке діється, що страх! По хатах бригади ходять, усе забирають, щовечора людей на збори ганяють, розкуркулюють, арештовують, а вночі у вікна стукають і гукають: „Коли хліб віддасте державі? Держава не спить, то і ви не маєте права спати!“ Або: „Гей, ви там! Вже надумались до колгоспу вступати, чи ні? Не спить, а думайте краще!“

Колгоспа ж у нас, можна сказати, що не було. Ото в той вечір, як тата забрали, вписалося, може, з тридцять родин. На другий день половина із них заявив назад позабирала, а як прийшлося коні і реманент віддавати, то і з другої половини мало осталося. Гинуть люди, а у колгоспа не хотять. Та що з того колгоспа, як реманент під голим небом гние, коням їсти нічого, земля необсіяна, і насіння нема?..

— Оце, — сміялися наші мужики, — і культурна господарка!..

Таке воно, бачите було...

Мій Кіндрат як пішов, так і слід по ньому пропав: ні вістки не подає, ні додому не вертається. Сама я з дітьми. Тільки не було мені гірше, як тим, що чоловіків удома мали. До сільради мене не викликали, у вікна не стукали і з податками не докучали.

А мамі тяжко приходилось.

Два рази їм піч розвалили і долівку перекопали, ніби то хліба шукаючи. Сестри і невістки, правда, посходилися, піч обмазали і хату побілили, та з самої чистої хати хліба не їстимеш. А корову і воли у них за „невиконання пляну“ забрали, і подушки, і кожухи, і рядна з хати повиносили. Хотіли і з хати вигнати, та я вступилася:

— Ось як хочете, — сказала Сьомі, — як маму розкуркулите, то не прийду до вас і одного дня. Робіть тоді, як знаєте...

Ну, їх і лишили, тільки щодня у сільраду викликали, щоб до колгоспа приставали. А мама їм:

— Мого прадіда, — кажуть, — панські гайдуки нагайками на смерть засікли за те, що три рази від панщини тікав, а дід уже вольним козаком був. Не пристало ж тепер мені старій та назад шию у кріпацьке ярмо наставляти та честь свого роду і кров своїх прадідів ганьбити.

— Ти що ж? — пиняться представники. — Колгосп із кріпацьким ярмом порівнюєш? За такі слова під плотом згниєш, стара собако!..

— Ото злякали! Ніби я й сама не знаю, що так воно буде? Коли б хоч уже скоріше!.. Тільки зовсім я не собака, бо на людей не гавкаю, як оце ви...

— У тюрму хочеш?!

— А що ж мені тюрма? Христос терпів та й нам велів. Я тюрми не боюся. Тепер у тюрмі краще, як на волі: там хоч хліба по сто грамів дають і податками не мучать.

— Хліб коли віддаси?

— Упять двадцять п'ять за рибу гроші! Та вже ж віддали!

— Що ж ти віддала? Несповна половину? А решта де?

— Ідіть шукайте!..

— Де сховала?

— Як би вже я сховала, то вам би не сказала, де. Кожу ж ідіть шукайте!

Нераз уже хотіли їх справді арештувати, тільки Сьома вступався:

— Вона, — каже, — психічески хвора. Лишіть її в спокої, все одно скоро здохне.

(Продовження буде)

ДОПОМОГА ОДНОГО МІСТА

(БОФАЛО, Н. Й.)

Прийшов лист. Лист з Бельгії, з приюту для старців, де доживають віку люди, що їх лукава доля залишила на призволяще, на ласці чужої держави. Лист, як багато інших листів за океану, що розказують про злидні залишенців. Хтось просить про ліки, комусь потрібна протеза, хтось не має черевик... Лист адресований до п. Стефанії Безкоровайної, відомої суспільної діячки, яку знають скрізь з її доброго, співчутливого серця. Адресатка пригадується. Хіба може вона одна, хворовита жінка, допомогти всім потребуючим? За ініціативою п. С. Безкоровайної лист відчитується на українській радіопрограмі пп. Лаврівських і розпочинається збірка серед бофалівського громадянства. Збірку переводить енергійний п. Михайло Лисак і зібраних \$161.00, висилається старцям в Бельгії. В короткому часі приходять повні звозушливої вдячності листи обдарованих...

В голові невтомної громадської працівниці зроджується нова думка: „Таких потребуючих, що не можуть заробити на себе, таких людей, що їм ніхто не помагає — є в Європі сотні. Їм — отим сиротам, хворим і старцям, потрібна постійна допомога. А якби так організувати наше бофалівське жіноцтво й повести широку допомогую акцію серед нашого громадянства?“

Пані Стефанія Безкоровайна переговорює з управою місцевої філії УККА й дня 16. березня 1952 р. відбуваються Основуючі Збори Допомогової Секції. На зборах, на яких були присутні секретар філії УККА п. Степан Шипилявий та культурно-освітній референт проф. Осип Залеський вибрано Управу Допомогової Секції в складі: п. Стефанія Безкоровайна — голова, п. Анна Качор — місто голова, п. Мечислава Ганицька — секретарка, п. Миро-

слава Макогон — скарбничка. Пп.: Ірина Дорошак, Оксана Мурська, Анна Качмарик, Марія Мартин і Леся Лисак — Контрольна Комісія.

Справу ставиться ясно: Треба звернутися до кожної української родини в Бофало й сусідніх містечках та оселях, щоб здекларували суму 25 центів місячно, як постійний фонд Допомогової Секції. Правда — як це небагато, менше чим один цент денно? Але це дасть у висліді поважну суму, коли збіркою охопитись ціле місто.

П. Мечислава Ганицька та п. Степан Шипилявий відразу приступають до праці. Плян міста, адреси українських громадян — і місто ділиться на секції, до яких підуть збірщиці. Не знаю, чи хтось подякує колісь Вам, п. Ганицька і Вам, п. Шипилявий за цей Ваш труд, але знаю, що Ваші серця забили радісно, коли в початку квітня 1952 р. по Бофало розбрились збірщиці з синенькими книжечками в руках і почали напливати перші „кводри“. Їх попередило понад 1.000 друкованих відозв, розісланих до всіх громадян невтомним п. Шипилявим. Щоб люди знали про що йдеться, та щоб щиро зустріли збірщиць...

Рівночасно заговорила в етері українська радіопередача п. Ірини і Юрія Лаврівських, що не жаліли свого дорогого часу на оголошення збіркової акції, а за ними другі програми Бофало — п. Василя Шарвана й п. Богдана Пожарнюка.

Ви пробачте мені, подружки збірщиці, що не буду називати Ваших імен, бо нагородою для Вас є оці листи повні вдячності, що приходять від наших залишенців. Але в ім'я справедливості Вам треба признати, що Ваша праця межує нераз з посвятою. Ви всі працюєте чи то десь в фабриці, чи на „гавзворку“, а вечорами, коли так добре було б відпочати у власній хаті, Ви берете вашу си-

неньку книжечку й ідете на збірку. Початки не все були рожеві... Ви несміло входили в хату незнайомих людей, представлялись, виказувались уповноваженням, пояснюючи справу й просили: „Будь ласка, підпишіть заяву, що ви згодні платити щомісяця 25 центів, до Допомогової Секції при УККА“...

Були хати де господарі по-такували головами й казали: „Чому ж би ні — я дам... Треба ж допомогти людям, що в біді. Я сам колись в таборах користав з помочі наших заокеанських братів“. Були старі жінки, що тихо говорили: „Я не працюю, живу на удержанні си-на, але кводра на місяць дам“ і витягали з якоїсь шухлядки дрібні монети, мабуть заощажені на „гросерні“.

Але були й інші люди... Часто вони мали свої власні, прекрасно влаштовані доми, нові авта (і кажуть сусіди, що теж дещо в банку), але від них важко було випросити оцих 25 центів. Що вони говорили? Краще не будемо того повторювати, але з таких хат збірщиця виходила з похиленою головою й гіркістю в душі. Та про це не згадуймо...

*

А сьогодні? Звіт діяльності й зібрані суми може кожний мешканець Бофало прочитати в Річному Звіті місцевої філії УККА. Там стоїть „чорне на білім“. Від квітня 1952 р. до квітня 1953 р. Допомогова Секція збрала суму \$2,102,68, з якої вислано \$1,042, 25 хворим, старцям, дітям, науковим інституціям (чи студентам) в Німеччині, Австрії, Бельгії та Югославії. Вислано грошеві квати, ліки, харчі й одяг...

Леся Лисак

КООПЕРАТИВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ВИРОБНИЦТВА

В Новому Ульмі постала коопера- тива для виробу дереворізби, кили- марства, вишивкарства і виробу сти- левих меблів. Союз Світових Церков та уряд Швабії піддержали цей почин приміщенням та кредитом.

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF
LESYA UKRAINKA
Translated by Percival Cunliffe
Foreword by Clarence A. Manning

Ціна книжки \$5.00

Замовлення приймає

**Ukrainian National
Women's League
of America, Inc.**

909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ ТА ПЕРШИХ КЛАС ШКОЛИ

Весна 50 ц.

Літо 70 ц.

Осінь 70 ц.

Зима 50 ц.

Казки, віршики, інсценівки, гри
упорядкувала Марія Юркевич
Замовляти в ЦЕНТРАЛІ СУА

Вже появились
казочки й віршики з „Нашого Життя“

СОНЯШНІ ДНІ

Упорядкувала Марія Юркевич
Ціна 30 центів

Замовляти в Централі СУА

Вже вийшла з друку
ілюстрована збірка віршів
К. Перелісної

Для малят – про звірят

Ілюстрації Слави Сурмач
Ціна 60 центів

Замовляти в Централі СУА
909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

THERE IS

A DIFFERENCE IN FUNERAL SERVICE

Established 1920

NASEVICH FUNERAL HOME

MRS. MICHAEL F. NASEVICH
MICHAEL E. NASEVICH

SURPASSING SERVICE

Air Conditioned for your comfort

No deserving Poor Refused

N. E. COR. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA 23, PA.

УКРАЇНКИ В КАНАДІ, АМЕРИЦІ Й ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ!

Читайте і передплачуйте одинокий жіночий журнал у Канаді
„ЖІНОЧИЙ СВІТ“, який видає кожного місяця Організація
Українок Канади ім. Ольги Басарабової.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ охоплює собою всі ділянки суспільного
життя, цікаві для українського жіноцтва. В ньому знайдете
статті на теми: культурно-освітні, виховні, організаційні, го-
сподарські й ін. Є в ньому і зразки укр. літератури та поезії.
„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ дає також поради українським жінкам із
різних ділянок життя. Для дітей є окрема частина — т. зв.
„ДИТЯЧИЙ СВІТ“, в якій, крім листа до діточок від редак-
торки, є цікаві оповідання та гарні віршики. Журнал багато
ілюстрований. Річна передплата в Канаді й Америці \$2.50.
В інших країнах \$3.00.

Висилайте вашу передплату на адресу:

WOMAN'S WORLD

P. O. Box 791 — Winnipeg, Man., Canada

ДЛЯ ДІТВОРИ Й ЮНАЦТВА

передплачуйте

пластовий
журнал

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

Видає Організація Української Молоді „П Л А С Т“
Д і т р о й т, М и ш.

Ціна поодинокого числа 50 центів

Замовляти в адміністрації:

“MOLODE ZHYTTIA” — 29 Shepard Terr.
West Orange, N. J.